

Iktatószám: SZA/ /2025.

4. sz. melléklet

Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat
Hétszínvirág Összevont Óvoda

Intézmény címe: 1154 Budapest, Aulich Lajos utca 46-62.

OM azonosító: 201553

**Pedagógiai Program
2025.**

Fenntartói jóváhagyás

dátuma:

határozatszáma:

2025 év.....hó.....nap

...../2025

Érvényesség kezdete:.....

Tartalom

Dokumentum verziókövetés.....	5
Fogalomtár	6
1. HELYZETKÉP.....	7
1.1. Óvoda adatlap	7
1.2. Óvoda bemutatása	9
2. ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, FELADATRENDSZERE ÉS ÁLTALÁNOS ELVEI.....	11
2.1. Gyermekkép	11
2.2. Óvodakép.....	11
2.3. Óvodai nevelés alapelvei	12
2.4. Óvodai nevelés célja.....	13
2.5. Óvodai nevelés általános feladata	14
2.5.1. Egészséges életmód alakítása.....	15
2.5.2. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	18
2.5.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés.....	20
3. ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	23
3.1. Napirend	23
3.2. Hetirend.....	25
3.3. Személyi feltételek.....	25
3.4. Tárgyi feltételek.....	27
3.5. Intézmény kiemelt feladatai, tagintézmények egyéni arculata	28
3.5.1. Aulich Székhelyóvoda.....	28
3.5.2. Bújócska Tagóvoda	29
3.5.3. Mézes Tagóvoda	31
3.5.4. Molnár Viktor Tagóvoda.....	32
3.5.5. Patyolat Tagóvoda	34
4. ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	36

4.1. Játék.....	36
4.2. Vers, Mese	38
4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	40
4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	42
4.5. Mozgás.....	44
4.6. A külső világ tevékeny megismerése	47
4.7. Munka jellegű tevékenységek.....	52
4.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás	54
5. INTEGRÁCIÓ, KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK.....	59
5.1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.....	59
5.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	62
5.2.1. Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztése	65
5.2.2. Látássérült gyermek fejlesztése.....	66
5.2.3. Hallássérült gyermek fejlesztése	66
5.2.4. A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek fejlesztése	66
5.2.5. Enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése	67
5.2.6. Beszédfogyatékos gyermek fejlesztése.....	67
5.2.7. Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztése	69
5.3. Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése	70
5.4. Kiemelten tehetséges gyermek fejlesztése	71
6. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG, A GYERMEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK.....	73
7. ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	76
7.1. Óvoda és család kapcsolata	76
7.2. Óvoda és társintézmények kapcsolata	79
7.3. Óvoda és bölcsőde kapcsolata.....	80

7.4. Óvoda és iskolák kapcsolata	80
7.5. Óvoda és közművelődési intézmények kapcsolata	81
7.6. Óvoda és egészségügyi intézmények kapcsolata	81
7.7. Óvoda és Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat kapcsolata	82
8. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	83
9. ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI, RENDEZVÉNYEK, MEGEMLÉKEZÉSEK	85
10. DOKUMENTÁCIÓS RENDSZER, FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE	87
11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	88
12. FÜGGELÉKEK	89
12.1. függelék - JOGSZABÁLYI HÁTTÉR.....	89

Dokumentum verziókövetés

Verzió-szám	Iktatószám (előzmény)	Dokumentum címe	Változás leírása	Felelős (beosztás)	Hatályba lépés dátuma
v_1	VS_20171011	Pedagógiai Program (2017)	Alapdokumentum	intézményvezető	2017.10.11
v_2	VS_20181105	Pedagógiai Program (2018)	Alapdokumentum	intézményvezető	2018.11.05.
v_3	VS_20221125	Pedagógiai Program (2022)	ÁSZ, valamint MÁK vizsgálat okán történő felülvizsgálat.	intézményvezető	2023.08.30
v_4	VS_20230831	Pedagógiai Program (2023)	Tagintézmény megszűnése.	intézményvezető	2024.02.14.
v_5	VS_20240215	Pedagógiai Program (2024)	2023. évi LII törvény rendelkezéseinek átvezetése	igazgató	2025.08.31.
v_6	VS_20250901	Pedagógiai Program (2025)	Fenntartó által előírt egységesítés kialakítása	igazgató	2025.09.01

Fogalomtár

Sorszám	Fogalom / rövidítés	Meghatározás
1.	Akadályoztatás	3 munkanapot meg nem haladó szabadság vagy betegség esete.
2.	Alapító okirat	A fenntartó által az Intézmény alapítását létrehozó és többször módosított hivatalos irat.
3.	Áht.	Államháztartási törvény
4.	Intézmény, Összevont óvoda	Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda
5.	GDPR	GDPR rendelet - EU Parlament és Tanács 2016/679. sz. rendelet a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)
6.	HACCP	Élelmiszerbiztonsági rendszer
7.	Kjt	Közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény
8.	MT	Munka Törvénykönyve
9.	NIF	Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály
10.	Nkt	Nemzeti köznevelésről szóló törvény
11.	GMK	Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Gazdasági Működtetési Központ
12.	SzMSz	Szervezeti és Működési Szabályzat
13.	Tagintézmény	Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda tagóvodái
14.	Tagintézmény-igazgató	Tagintézmény-igazgató
15.	Távollét	3 munkanapot meghaladó szabadság, vagy tartós betegség esete
16.	Önkormányzat, fenntartó	Budapest Főváros XV. Kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat

1. HELYZETKÉP

1.1. Óvoda adatlap

Intézmény neve:	Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda
Rövidített név: Székhely:	Hétszínvirág Összevont Óvoda (Székhelyóvoda) 1154 Budapest, Aulich Lajos utca 46-62.
Email cím:	szekhelyovi@hetszinviragovi.hu
Intézmény fenntartója:	Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat
Fenntartó címe:	1153 Budapest, Bocskai utca 1-3.
Intézmény működési köre:	Budapest Főváros XV. Kerület közigazgatási területén a fenntartó által kijelölt beiratkozási körzethatáron belül.

Tagintézmények megnevezése, címe

Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda Aulich Székhelyóvoda 1154 Budapest Aulich Lajos utca 46-62.
Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda Bújócaska Tagóvoda 1158 Budapest Őrjárat utca 9.
Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda Mézes Tagóvoda 1155 Budapest, Wesselényi utca 29.
Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda Molnár Viktor Tagóvoda 1158 Budapest Molnár Viktor utca 94-96.
Budapest Főváros XV. Kerületi Önkormányzat Hétszínvirág Összevont Óvoda Patyolat Tagóvoda 1155 Budapest Patyolat út 5-7.

Alapítás éve: 2017

Alapító: Budapest Főváros, XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota
Önkormányzat Képviselő-testülete, 1153 Budapest, Bocskai utca 1-3.

Fenntartó, felügyeleti és irányító szerve: Budapest Főváros, XV. Kerület
Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Képviselő-testülete, 1153
Budapest, Bocskai utca 1-3.

Működési köre: Budapest Főváros XV. Kerület közigazgatási területén a fenntartó által kijelölt beiratkozási körzethatáron belül.

A köznevelési intézmény:

- a) típusa: óvoda
- b) alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés
- c) gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: gazdasági feladatokat ellátó szerv neve: Budapest Főváros XV. Kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Gazdasági Működtetési Központ
gazdasági feladatokat ellátó szerv székhelye: 1158 Budapest, Ady Endre utca 31-33.

Költségvetési szerv közfeladata: a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 14. (a) pont a) és r) alpontjaiban meghatározott óvodai nevelés.

A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

szakágazat száma: 851020

szakágazat megnevezése: A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4. § 14. (a) pont a) és r) alpontjaiban meghatározott óvodai nevelés.

Költségvetési szerv alaptevékenysége:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 8. § (1) bekezdése alapján a gyermekek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény:

- óvodai nevelés,
- óvodai nevelés, ellátás,
- óvodai intézményi étkeztetés,
- Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása,
- Óvodai nevelés intézményeinek, programjainak komplex támogatása.

Feladata a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása tekintetében:

a.) különleges bánásmódot igénylő gyermekek közül:

- beszéd fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
- mozgásszervi fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
- enyhe értelmi fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
- autizmus spektrumzavaros gyermekek
- egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) diagnosztizált gyermekek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

- kiemelten tehetséges gyermekek.

b.) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.

1.2. Óvoda bemutatása

Az óvodahálózat és az óvoda nevelőmunkájának fejlődését - fejlesztését - mindenhol a mindenkori gazdasági, társadalmi körülmények, a közoktatáspolitikai alakulása és az iskolák feladataiból adódó igények kölcsönhatása határozza meg. Ennek megfelelően változik az óvoda feladatrendszere, a nevelés értelmezése, szerepe.

Óvodáink Rákospalota és Pestújhely kertvárosi zöldövezetében, családi, kertes házakkal, illetve a MÁV lakótelep és Újpalota emeletes házaival övezett területen fekszenek. Az intézmény külső és belső feltételrendszere biztosítja a 3-8 éves gyermekek számára a programban megfogalmazott célkitűzések és feladatok megvalósulását.

A csoportok létszáma a törvényben meghatározottak és a fenntartói elvárásoknak megfelelően szervezett. Osztott, ill. osztatlan összetételűek, a mindenkori jelentkezők életkorától, létszámának arányától függ.

Óvodáinkba járó gyerekek 80%-a rendezett élet- és lakáskörülmények között él. Ezekre a családokra az egygenerációs együttlakás a jellemző. A gyermekek családból és bölcsődéből egyaránt érkeznek.

Évről-évre több a magatartási zavarokkal és pszichés problémával küzdő gyermek.

Intézményünk minden telephelyén integrált csoportokban is folyik óvodai nevelés. Az integrált nevelés a környezetben megnőtt igény kielégítésére került az óvoda nevelési feladatai közé. Az egészséges gyermekek nevelése szempontjából kedvező a gyermekek integrálása, a különbözőség elfogadtatása, a közös játék és egyéb tevékenységek során. Azért is fontos volt a feladat felvállalása, mert kerületszerte megnőtt a spontán integrációk száma. A sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek társadalomba való zökkenőmentes beilleszkedését nagymértékben segítheti a kellő időben megkezdett speciális nevelés, fejlesztés.

Fontosnak tartjuk, hogy az integrált óvodai nevelésben csak annak az egészséges kisgyermeknek szabad részt vennie, akinek szülei teljes mértékben elfogadják a különbözőséget, empátiával fordulnak a sérült emberek felé.

Hiszünk abban, hogy olyan programot készítettünk, amelyben a gyermek legyőzheti, vagy behozhatja hátrányait, de a többletteljesítményre képes gyermek is megfelelő indíttatást nyer képességei kibontakoztatásához. Az alapot ehhez egy olyan pozitív, befogadó érzelmi légkör adja, melyet a gyermek mindenekfelett álló érdekének figyelembevétele a gyermeki jogok és

Hétszínvirág Összevont Óvoda

1154 Budapest, Aulich Lajos u. 46-62.

☎ 06-1/417-23-61

alapvető szabadságok tiszteletben tartása, a gyermek szeretete, a különbözőségek elfogadása, nyitottság, tolerancia, hozzáértő figyelem jellemez, melyben óvónő-gyermek egyaránt örömmel, kedvvel, tudása legjavát adva tud dolgozni, élni. Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében tartalmaz.

2. ÓVODAI NEVELÉS CÉLJA, FELADATRENDSZERE ÉS ÁLTALÁNOS ELVEI

2.1. Gyermekkép

**„A gyermek öröm, a reménység. Gyöngye testében van valami világi,
ártatlan lelkében van valami égi, egész kedves valója olyan nekünk,
mint a tavaszi vetés, ígéret és gyönyörűség.”
(Gárdonyi Géza)**

Nagy bátorság másnak az életébe beleavatkozni, másokat nevelni.
Mérhetetlen felelősség, hogy milyen érzelmeket indítunk el, hatásukkal milyen
nyomot hagyunk bennük, amely kihat további fejlődésükre.

Intézményünk gyermekképe olyan gyermekek nevelése, akik

- érzelmileg gazdagok, boldogok,
- saját és mások egészségét értéknek tekintők,
- a környezetükben jól tájékozódók és azt óvók,
- szépre fogékonyak,
- önállóak,
- megfelelő önismerettel és önértékelő képességgel rendelkezők,
- nyitottak, érdeklődők,
- együttműködők,
- másokat elfogadók, előítélettől mentesek
- kreatívak,
- képesek a liberalizmus és az értelmes fegyelem egyensúlyának normái között élni és embertársaikhoz alkalmazkodni

2.2. Óvodakép

- Intézményünk a családi nevelés kiegészítője, a család véleményét figyelembe vevő, együtt nevelő.
- Figyelembe vesszük a különböző kultúrával, világnézettel, hagyományokkal rendelkező családok életét.
- Intézményünkben a család és az óvodapedagógus kapcsolatára a nevelőtársi viszony a jellemző, nálunk érték az egyén, óvodáinkba a gyermek könnyen beilleszkedik.
- Az óvoda és a családok közötti hídépítés kétirányú, hosszantartó, egymást megismerő folyamat, melyet pedagógusaink kezdeményeznek a gyermekek érdekében és tartanak fent a szülőkkel.

- A szülőket bevonjuk az óvoda életébe, ezáltal ők is közvetlen tapasztalatot szereznek saját gyermekeikről a mindennapokban.
- Óvodáink légköre szeretetteljes, gondoskodó, érzelmi biztonságot nyújtó, óvó-védő, feltétel nélkül elfogadó, hagyományokat ápoló, értékeket közvetítő és teremtő.
- Programunk hisz a pedagógusok-szülők közös felelősségében.
- Intézményünk óvodái a helyes életritmus kialakításával megteremtik a feltételt a nyugodt, harmonikus személyiségfejlődésre, a helyes énkép, önértékelés, életvitel kialakítására.
- Nevelőközösségünket a sokoldalúság, a kompetens együttműködés, a kezdeményezőkézség, az egységes nevelésfilozófiára való törekvés jellemzi, mely segíti az integrált és differenciált nevelést, a hátrányok leküzdését, a felzárkóztatást és a tehetséggondozást.
- A nevelés, fejlesztés során a gyermekek egyéni érési üteméhez igazodunk.

2.3. Óvodai nevelés alapelvei

- Óvodai nevelésünk az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére irányul: az egyenlő hozzáférés biztosításával.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi.
- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg.
- Óvodai nevelésünk segíti a gyermek teljes személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.
- Nevelő munkánk középpontjába a gyermek kompetenciájának fejlesztése, a tevékenységben megvalósuló tanulás áll.
- Pedagógiai módszereink is a kompetenciafejlesztést szolgálják.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések a gyermekek személyéhez igazodnak.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvoda kiegészítő - esetenként hátránycsökkentő - szerepet játszik.
- Figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során igyekszünk érvényesíteni az intervenciók gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldását.
- A más országokból hozzánk érkezett óvodáskorú migráns gyermekekkel való törődés.
- A különbözőségekre nem rácsodálkozunk, hanem aktívan segítjük elfogadását, támogatását.

- Az óvodapedagógusok bizalmas információkkal is rendelkeznek, ezért kiemelt nevelési elv a pedagógiai etika.
- Fontosnak tartjuk, hogy az óvodapedagógusok legyenek toleránsak, vegyék figyelembe az egyéni különbségeket, igényeket, segítsék a gyermekek fejlődését személyre szabottan a harmonikus fejlődés érdekében.
- Minden óvodapedagógus tartsa elsődlegesnek, hogy az SNI gyermek iránti elvárást sérülésének jellege, súlyosságának mértéke határozza meg.

Az óvodai nevelésünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- A testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkori – specifikus alakításáról. A gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről tekintettel főleg a szabad játékra.
- Játékon keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről, a tevékenységekben megvalósuló tanulásról.
- A kisgyermekes egészséges fejlődéséhez szükséges személyi-, tárgyi környezetről.
- A gyerekekkel kapcsolatos döntések, intézkedések meghozatalánál betartja az egyenlő bánásmód, az egyenlő hozzáférés elvét. Azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével jár el.
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. A szociális, nyelvi és kommunikációs kompetenciák fejlesztése az életkori sajátosságok figyelembevételével, az óvodai nevelési tervvel szemben támasztott követelményeknek megfelelően, játékos módszerekkel, tevékenység- és munkaformákkal folyik.

2.4. Óvodai nevelés célja

Pedagógiai Programunk az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban készült.

Óvodánk gyermekközpontúak, tevékenységközpontúak, és játékközpontúak. Befogadó nevelésünk középpontjában a gyermek áll. Óvodai nevelésünkben

az alkalmazott pedagógiai intézkedések az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épülve a gyermek személyiségéhez igazodnak, és óvodásaink harmonikus fejlődését segítik elő.

Célunk:

- Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes ösztönző légkör megteremtésével, játékos megismerő, komplex tevékenységek biztosításával a testi, szociális és értelmi képességek alakítása.
- A gyermek életkori és egyéni sajátosságainak fejlődési ütemének szem előtt tartásával egészséges, sokoldalú harmonikus személyiség fejlesztése.
- A gyermeki személyiség kibontakoztatására törekvés.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése: az SNI gyermekek fogyatékosságaiból eredő hátrányainak csökkentése, beilleszkedési, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése, kiemelten tehetséges gyermekek fejlődésének támogatása, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása. Eredményeket értékelő környezet kialakítása, amely segíti harmonikus személyiségfejlődésüket egyéni fejlesztésük, egy befogadó, egyenlő esélyeket biztosító óvodai élet megvalósítása.
- A gyermeki jogok tiszteletben tartásával a különbözőség elfogadása és elfogadtatása, előítélet mentesség kialakítása.
- A következő életszakaszba való átlépés feltételeinek megteremtődése, funkcióteljesítés közben.

2.5. Óvodai nevelés általános feladata

„A nevelés nem más, mint szeretet és példaadás”

/Pestalozzi/

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyerekek életkoronként, és egyénenként változó testi, érzelmi, értelmi és szociális szükségleteinek kielégítése.

Feladataink

- Egészséges életmód alakítása.
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.5.1. Egészséges életmód alakítása

Célunk

- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, és a gyermek testi, lelki fejlődésének elősegítése.
- Helyi egészségfejlesztési program bővítése:
 - a) egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testmozgással,
 - b) a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszerekkel és a művészetek alkalmazásával a tanulási eredményesség és a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a lemorzsolódás csökkentése,
 - c) egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.
- A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, az elvi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

Az egészséges életmódra nevelés nevelőközösségünk olyan tudatos törekvése, amely a gyerekek testi, lelki egészségének megteremtését és fenntartását kívánja elősegíteni. A szülők már az első szülői értekezleten – szülői megbeszélésen - megismerhetik óvodai nevelőmunkánk egészséges életmódra vonatkozó törekvéseit, célkitűzéseit, programját. Közös ügyünk, felelősségünk a gyerekek egészségvédelme.

Különösen jelentős ez az életkor az egészséges életmódra történő felkészítés szempontjából, hiszen ebben az életszakaszban megszerzett ismeretek, készségek és szokások a későbbi egészségtudatos magatartást jelentősen befolyásolják.

Egészséges életmód kialakításában legfőbb partnerünk és segítők a család.

Komplex egészségnevelés

Az egészséges életmód alakítása az óvoda minden napján jelen lévő, a napi tevékenységek során visszatérő komplex folyamat. Előtérbe kerül a mindennapos testmozgás során, a kiegészítő egyéb testmozgásokkal együtt /20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet.128. § (3) bek. b) pont/. a lelki egészséget fejlesztő módszerek és művészetek alkalmazásával, a tanulási eredményesség és a társas készségek fejlesztése során, az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztésével /20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet.128. § (3) bek c), d) pont/, a családi programokon (őzi egészség hét, kirándulások, kihívás napja stb.), és a napi tevékenységek alkalmával egyaránt (mindennapos mozgás, levegőzés, tisztálkodás, játék és tanulás).

Az óvodapedagógus feladatai a komplex egészségnevelésben

- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A gyermek testi fejlődésének elősegítése érdekében környezetvédelmi és megővási szokások, környezettudatos magatartás kialakítása.
- Testi szükségletek kielégítése.
- A gyermek gondozása, óvása egészségének, védelme, megőrzése, edzése.
- A testi képességek fejlődésének segítése.
- A nagyfokú mozgásigény kielégítése.
- A harmonikus és összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel együttműködve.
- Megbízható szokás-és normarendszer kialakítása.
- A gyermek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítása.
- Étkezésnél a gyermekek egyéni igényeinek figyelembevétele, inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő gyermekekre vonatkozó speciális eljárásrend alkalmazása /2011. évi CXCV törvény. 62. § (1a)- (1e) bek/, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fokozott figyelem fordítása.
- A gyermekek tisztaságigényének kialakítása.
- A gyermekek önállóságának fejlesztése.
- A rendszeres szabad levegőn való tartózkodás biztosítása.
- Nyugodt pihenés, alvás feltételeinek megteremtése.
- A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- A bántalmazás és erőszak megelőzése.
- Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás.
- Az egészséges életmód, testápolás, az étkezés az öltözködés, a betegségmegelőzés egészségmegőrzés szokásainak kialakítása.

Az egészséges életmód alakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében

- Az elvárásokat a gyermek fejlődési üteméhez igazítjuk.
- A gyermek sérülésének típusát és mértékét figyelembe véve megfelelő élethelyzeteket teremtünk, a kialakult feltételes reflexeket erősítjük.
- Biztosítjuk a gondozáshoz szükséges speciális feltételeket, a szükséges tárgyi eszközöket (kapaszkodók, feljárók).
- Az eltérő egészségű és táplálkozási problémákkal küzdő gyermekek mindennapi ellátása, speciális szükségleteinek biztosításával.

- A szakszerű segítségnyújtás elengedhetetlen, amely az óvodapedagógus, dajka, gyógypedagógus, pedagógiai asszisztens munkaköréhez tartozik.
- Fontos, hogy kellő időt és türelmet biztosítsunk az SNI gyermekeknek a feladatok elvégzéséhez.
- A türelem, biztatás, dicséret, pozitív példaadás elengedhetetlen a fejlődéshez.

Az óvodai nevelés a SNI gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. Ezért fontos, hogy mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, ami az önálló cselekvéshez szükséges.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- önállóan használják a wc-t, a higiénias szokásokra ügyelve (főként a lányoknál fontos a törölés iránya, technikája)
- A gyermekek önállóan, alaposan és helyes technikával mosakodjanak, törülközzenek - saját törülközőjükbe.
- Használják a körömkefét szükség esetén
- Mossanak fogat helyes technikával, alaposan.
- Fésülködjenek önállóan.
- Használják a zsebkendőt megfelelő technikával (váltott orrluk).
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, természetes teendőként lássák el.
- Vegyék észre az elvégezhető feladataikat.
- Segítsenek társaiknak, valamint a felnőtteknek.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedjenek
- A szalvétahasználat váljon igényé, alakuljon szokássá.
- Helyesen használják az evőeszközöket.
- Próbáljanak számukra ismeretlen v. nem annyira szeretett ételeket megkóstolni
- Tartsák meg az étkezőasztal és a környéke esztétikus rendjét.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözzenek, vetkőzzenek.
- Ruháriumukkal gondosan bánjanak, hajtás össze azokat
- Cipőfűzőjüket tudják megkötöni.
- Ügyeljenek saját személyük és környezetük rendezettségére, gondozottságára.
- Alakuljon ki igényük a rendre.
- Nyugodtan pihenjenek (a nagycsoportosok kevesebb alvásigényét figyelembe véve nekik biztosítjuk a rövidebb pihenő időt-1/2 3-kor felkelhetnek, ha társaik zavarása nélkül tudnak csendben tevékenykedni- ez jó alkalom lehet számunkra az egyéni fejlesztésre is...)

- Legyenek tisztában a pihenés fontosságával (még ha nem is alszanak, egészséges fejlődésükhöz szükségük van a napközbeni nyugodt, csendes pihenésre).
- Tegyék rendbe ágyneműjüket a csendes pihenő végén.
- Szívesen és aktívan vegyenek részt a testnevelési játékokban és foglalkozásokon.

2.5.2. Érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Az óvodapedagógus első számú modell, példakép a társas viselkedés alakulásában, ő szervezi meg a gyermekek életrendjét és azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok alakulnak. A szocializáció, a közösségi nevelés az óvodai élet egészét átszövi.

Az óvodás korosztály számára meghatározó a gyermek és az óvodapedagógus kapcsolatának minősége. A felnőtthez fűződő viszony nyújtja az érzelmi biztonságot a gyermek számára, amely jó közérzetet, nyugodt, harmonikus tevékenységet tesz lehetővé.

Célunk

Érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör biztosítása, társadalmilag elfogadott szocializációs értékek közvetítése. A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődése, én tudatának alakulása és önkifejező törekvéseinek biztosítása egyszerre.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása.

A közösségi érzés alakítása, a magatartásformálás, mások megbecsülésére nevelés, a közös szokások kialakítása, a hagyományok tiszteletben tartására nevelés, valamint a társas érintkezés, együttműködés alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Barátságos, derűs, szeretetteljes, nyugodt légkör biztosítása.
- A gyermekek fejlettségéhez alkalmazkodó szokás- és szabályrendszer kialakítása.
- Napirend készítése a gyermekek életének céltudatos megszervezése érdekében.
- A gyermekekkel közvetlen testi – lelki kapcsolat megteremtése.
- Ismétlődő, közös, örömteli tevékenységek biztosításával az összetartozás élményének mélyítése.
- A gyermekek közötti kapcsolatok kialakulásának segítése.

- Megértésre, toleranciára, előítélet mentességre, különbözőség elfogadására való törekvés.
- Távtatok, hagyományok biztosítása, ünnepek megszervezése.
- Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyereket.
- Az óvodapedagógushoz, dajkához, segítő szakemberekhez és a többi gyermekhez való kapcsolatot a pozitív attitűd, az érzelmi töltés jellemezze, melyek segítik a természetes társas szükségletek kielégítését
- Segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését az én tudatának, alakulását, és engedjen teret önkifejező és önértékesítő törekvéseinek.
- A gyermekek ismerjék meg és gyakorolják a társas együttélés, önértékesítés alapvető szokásait és normáit.
- Segítse a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, erkölcsi értékeinek - pl.: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség - és akaratának - önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának - fejlődését, szokás és normarendszer megalapozását.
- Segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyermek magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus, és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érzelmi, szociális és erkölcsi nevelésébe vonja be a megfelelő szakembereket.
- Negatív érzelmek kezelése, enyhítése.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés alakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében

A sérült gyermekek érzelmi igénye fokozottabb, mint ép társaiké. A változásokat nehezebben tűrik, jobban kötődnek egy-egy személyhez.

- Biztosítjuk számukra a közös élményeket melyek az érzelmi hatás fontos eszköze.
- Fontos a tervezés, szervezés, a helyszínek megválasztása.
- Pozitív modell segíti az integrációs nevelést.
- Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető.
- Az együttnevelés megvalósulásában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet.
- Fontos a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása.

- Fontos, hogy az együttnevelés az SNI és a többségi gyermek számára egyaránt pozitív hatásokat eredményezzen.
- Az SNI gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusok rendelkezzenek az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal.
- A pedagógiai folyamatokba beépítjük a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekcsoportban kialakulnak a közösségi együttélés szabályai, normái.
- A gyermekek megtanulják társaikat egyéni külső és belső tulajdonságaikkal elfogadni, tolerálni.
- Társas együttműködés közben megtanulják az egymás felé fordulást, egymás segítségét, érdeklődnek egymás iránt, örülnek a közösen elért sikereknek.
- Fokozódik aktivitásuk, önállóságuk, türelmük.
- Az együttműködés érdekében képesek kölcsönös engedményekre.
- Képesek az adott tevékenység végzéséhez szükséges fegyelemre.
- Alakul tűrő- és konfliktus megoldó képességük.
- A közös tevékenységekben aktívan vesznek részt.
- Kialakul beszédfigyelmük.
- Tisztelettel viselkednek a felnőttekkel és egymással szemben.
- Felfogják az alapvető metakommunikatív jelzéseket.
- Alapvető erkölcsi szokás és normarendszerük: szeretet, megértés, tolerancia, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség kialakul.

2.5.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Célunk

Az óvodáskorú gyermek sokoldalú harmonikus fejlesztése.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása a beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel.

Célunk továbbá:

- a szocializáció és az önkifejezés elősegítése,
- egyéni fejlesztés; speciális fejlesztéseken való részvétel,
- az iskolai alkalmasság elősegítése, az iskolai kommunikációs kudarcok megelőzése.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi formában megvalósul.

A környezet példamutató, tiszta és szép beszéde mintát nyújt, ösztönzést ad a kisgyermeknek a beszédre.

Az óvodapedagógus feladatai

- Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége fejlődik és fejleszthető.
- A tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése.
- A kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközének fejlesztése.
- A beszédöröm biztosítása.
- Képessé tenni a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- A gyermekek aktív és passzív szókincsének bővítése, népi kifejezések beépítése, metakommunikációs ismereteik gazdagítása - pl. érzelmeket jelző gesztusok, arckifejezések, testtartások.
- A gyermekek megfelelő beszédtempóra, a szituációnak megfelelő hangerő és hangszín használatára szoktatása.
- Beszédmegértés, beszédtechnika fejlesztése.
- A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.
- A megismerési vágy felkeltése és fenntartása.
- Esztétikai élmények nyújtása.
- Differenciált foglalkozás a nyelvileg hátrányos helyzetű, a fejlesztendő és a kiemelten fejlett gyermekekkel.
- Személyes példával - odafigyelés, meghallgatás, beszélgetés - a gyermekek közötti kommunikáció ösztönzése.
- A kommunikáció különböző formáinak alakítása az óvodapedagógus, és a beszélő környezet helyes mintaadásával.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére irányuló törekvés.
- A valamennyi tevékenység keretében megvalósuló anyanyelvi nevelés „javítgatás elkerülésével” történő fejlesztése.
- Az óvodai nevelésünk a gyermek kíváncsiságára, érdeklődésére, nyitottságára (életkori sajátosságok), valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve, változatos tevékenységet biztosítson, melyeken keresztül a gyermek ismereteket, tapasztalatokat szerez az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, az értelmi képességeinek - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - és kreativitásának

-
- fejlesztése, valamennyi tevékenységi forma keretében, gyakorlása különböző élethelyzetekben.
 - A játékszeretet és alkotásvágy fejlesztése az életkornak megfelelő újabb fejlesztő hatású játékok, technikák megismertetésével, elsajátíttatásával, megszerettetésével.
 - A részképességek fejlődésében elmaradott és hátrányos helyzetű gyerekek egyénre szabott fejlesztési terv alapján való tevékenykedtetése.
 - Minden gyermek képességét önmagához képest fejlesztjük, külön figyelemmel kísérjük a kiemelkedő képességű – tehetséges - gyereket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek anyanyelvi, értelmi fejlesztésével kapcsolatos feladatok

- Gátlásosságuk oldása különböző módszerekkel pl. báb használata, ahol a báb álarca alá tud rejtőzni a gyermek.
- Változatos és esztétikus eszközök használata.
- Differenciált, egyéni képességekhez való alkalmazkodás.
- Türelem biztosítása.
- Nem beszélő gyermekek bevonása a tevékenységekbe pl. kérdések, utasítások, magyarázatok.
- Figyelem irányítása rávezető kérdésekkel.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Érthetően és folyamatosan kommunikáljanak, beszéljenek.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában, életkornak megfelelő tempóban és hangsúllyal tudják kifejezni.
- Különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkossanak.
- Tisztán ejtsék a magán- és mássalhangzókat.
- Tudják végig hallgatni és megérteni mások beszédét.
- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Összefüggően, bátran, örömmel beszéljenek, elbeszélésük folyamatos legyen.
- Nyugodtan, figyelmesen hallgassák végig egymást és az óvodapedagógust.
- Helyesen használják a névutókat, névmásokat, az igemódokat.
- Többnyire megfelelő hangsúlyt, hanglejtést, hangerőt, hangsebességet használjanak.
- Beszédüket természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, az udvarias kifejezéseket.

3. ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

3.1. Napirend

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

Napi életünk megszervezésénél figyelembe vesszük a gyermek egyéni szükségletét, aktuális állapotát, érdeklődését, valamint tekintettel vagyunk a helyi szokásokra, igényekre. Minden nap lehetőséget teremtünk a párhuzamos tevékenységek megvalósítására.

A nevelés tudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyerekek óvodai életrendjét, időbeosztását. A hetirend és a napirend biztosítja a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezetet. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

A napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. A napirendben a legtöbb időt a gyermek legfontosabb tevékenysége a játék kapja. A gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges a mozgásos tevékenységek és a pihenés váltakozása. A napirend biztosítja a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását. A gyermekek folyamatos érkezéséhez igazodva a reggeli egyéni ütemben zajlik, melyben a gyermek is tevékenyen részt vehet. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermek gondozásával kapcsolatos teendők – étkezés, tisztálkodás, pihenés – ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába. A napirenden belül rugalmasan kezeljük az egyes tevékenységek időigényét, ügyelünk a tevékenységek közötti harmonikus arányokra. A napirend rugalmasan változtatható az évszakok, körülmények, a váratlan események hatására. A napirend a gyermek nyugodt napi életét biztosítja, s figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat. A gyermekek szokás- és normarendszerének kialakításával biztosítjuk a napirendben megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát. A napirend biztonságot, támpontot ad és állandóságot jelent a gyermek számára. A napi tevékenységek időkereteit a csoportok pedagógusai, a munkát segítő szakemberei között koordináljuk és végleges formában a csoportnaplókban rögzítjük.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces

időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt. A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki.

Nyitástól – ebédig (5-35 perces csoportos tevékenységek szervezése)	• Szabad játék. • Folyamatos reggeli (előtte és utána testápolási teendők). • Tevékenységben megvalósuló tanulás benne, az óvodapedagógus által kezdeményezett cselekvő, felfedező, komplex játékos tevékenységek: - beszélgetés - verselés, mesélés, dramatikus játék (drámajáték), bábjáték - rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - a külső világ tevékeny megismerése, benne matematikai tartalmú tapasztalatszerzés - mozgás. • Szabad játék és játékos mozgás a csoportszobában, szabadban. • Mindennapos szervezett mozgásos játék- benne láb- és testtartást javító torna. • Intézményen kívüli témához kapcsolódó élményt nyújtó programok
Ebéd (kb. 12-kor)	• Testápolási teendők. • Ebéd. • Testápolási teendők.
Ebédttől – Uzsonnáig (kb.12:30-14:30)	• Mese. • Pihenés, folyamatos felkelés.
Uzsonna (kb.14:30-tól)	• Testápolási teendők. • Uzsonna. • Testápolási teendők.
Uzsonnától- Az óvoda zárásáig (kb.15:00-tól)	• Szabad játék. • Mozdulásos játékok a csoportszobában és a szabadban. • Választható párhuzamos tehetséggondozó, gazdagító tevékenységek.

3.2. Hetirend

A hetirend a kötött, a kötetlen és a szabadon választott tevékenységek, programok folyamatos, rugalmas rendszere. Csoportonként változó, mert alkalmazkodik a gyermekek életkorához és biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.

A kezdeményezett tevékenységi formák komplex, 5-35 perces terjedelmű foglalkozások lehetnek. A napok között „átjárhatóságra” van lehetőség, melyben a tevékenységek ciklikusan visszatérnek.

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat jelenti a gyermek számára.

Az összeállításánál ügyelünk arra, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására. A rugalmasság, az aktuális helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermek életének merevségtől mentes szabályozása legyen. Heti ütemtervünket leggyakrabban egy-egy környezeti téma köré csoportosítjuk, feldolgozva az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket a különböző foglalkozási területeken keresztül.

A napirend és hetirend kialakítása az óvodapedagógus feladata.

3.3. Személyi feltételek

Óvodai intézményünk a Fenntartó által engedélyezett létszámmal működik.

Valamennyi csoportban két fő felsőfokú végzettségű, szakmailag jól képzett óvodapedagógus dolgozik. Munkájukat képzett dajkák, pedagógiai asszisztensek segítik, közülük néhány gyógypedagógiai asszisztens végzettséggel rendelkezik.

A logopédiai fejlesztést a pedagógiai szakszolgálat biztosítja a rászoruló gyermekek számára.

Speciális szakemberek

Az integrált csoportokban lévő SNI gyermekeket külön-külön, sérülésüknek megfelelően sajátos fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs eljárásokkal kell fejleszteni. Ezért szükséges, hogy gyógypedagógus irányításával, segítségével fejlesszük a gyermekeket. A sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs fejlesztéseit a Szakértői Bizottság szakvéleményében foglaltak szerint végzik gyógypedagógusaink.

Óvodai nevelőmunkánk kulcsszereplői az óvodapedagógusok. Jelenlétük fontos feltétel az óvodai nevelés egész időtartamára. Óvodapedagógusaink elfogadó, segítő, támogató attitűdjé modelt, mintát jelent a gyermekeknek. A gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését, együttműködve az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottakkal.

A migráns (a hazájukat elhagyni kényszerülő családok) és más, sajátos kultúrrétegből érkező gyermekeknek lehetőséget teremtenek ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Az óvodapedagógusok a családdal való együttműködés során érvényesítik az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Óvodáinkban érvényesül az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek széles körű módszertani szabadsága. Nevelőtestületünk tagjai – a hagyományok őrzése mellett – nyitottak az új ismeretek befogadására, képesek a megújulásra, az innovatív pedagógiai törekvések megvalósítására. Óvodapedagógusaink munkáját a széles körű módszertani szabadság jellemzi. „Alkotói szabadság” addig érvényesül, míg a gyermekek érdekét nem veszélyezteti.

Az óvodai és az egyéni érdekek összehangolásakor prioritást élvez a helyi óvodai program céljainak megvalósítása.

Az intézmény, továbbképzési rendszer által biztosított képzéseinek (tartalmi megújító, illetve választható) folyamatosan bővülnek a pedagógusi kompetenciák.

A belső képzések rendszere – nevelési értekezletek, munkaközösségi műhelymunkák – szintén erősítik az óvodai programunk céljainak és feladatainak megvalósítását, ahol a pedagógusok megosztják egymással a személyes és szociális képességek fejlesztésével kapcsolatban szerzett módszertani tudásukat.

Az intézmény pozitívan viszonyul a felmerült ötletekhez, megvizsgálja azok beilleszthetőségét a fejlesztési folyamatokba.

Óvodapedagógusaink többféle módszertani segédanyagot készítettek és próbálták ki.

Testületünk minden tagja arra törekszik, hogy a hozzánk járó gyermekek az óvodába lépés pillanatától kezdve szeretetteljes, családi, nyugodt, kiegyensúlyozott környezetben töltsék napjaikat. Nagy hivatásszeretettel és a szülői, fenntartói igények figyelembevételével végezzük felelősségteljes munkánkat.

Az Alapító okiratban felvállalt feladatok

- **Különleges bánásmódot igénylő gyermekek:**
 - beszéd fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
 - mozgásszervi fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
 - enyhe értelmi fogyatékkal diagnosztizált sajátos nevelési igényű gyermekek
 - autizmus spektrumzavaros gyermekek
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek
 - egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem – magatartásszabályozási zavarral) diagnosztizált gyermekek
 - kiemelten tehetséges gyermekek
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és **halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek**

3.4. Tárgyi feltételek

Óvodáink kerületi elhelyezkedése optimális.

Intézményeink épületei több mint 40-100 évesek.

A Patyolat és Mézes tagóvoda korszerű, felújított épület. A többi óvodánk épülete elöregedett, de folyamatosan karban tartott. Egy telephelyen (Bújócska) nincs tornaszoba.

Óvodáink rendelkeznek a helyi pedagógiai program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételekkel. Az óvodák épületét, udvarát, kertjét, berendezéseit, úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését lehetővé tegye mozgás és játékigényük kielégítését.

Óvodáink ápolt, gondozott udvarral rendelkeznek. Az eszköznormából eredően, és szülői segítséggel, nagy hangsúlyt kapott az udvarok korszerűsítése, szépítése, egészségesebbé tétele. Természetes anyagokból készült játékok és mozgásfejlesztő eszközök kerültek telepítésre.

A csoportsobák berendezése átlagos. Az óvodapedagógusok igényességének, kreativitásának köszönhetően esztétikus, dekoratív, jól szolgálja a gyermeki tevékenységet. A felszereléseket, melyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető helyen és a gyermekek biztonságára ügyelve helyezzük el. Díszítésben a természetes anyagok varázsát igyekszünk felhasználni.

A fenntarthatóság és a környezetvédelem jegyében óvodáinkban pályázati pénzekből igen gazdag „játékparkot” sikerült létrehozni. Csoportszobáink, tágas udvaraink alkalmasak a sok-sok tevékenység, játék, közös munka, fejlesztés megvalósítására.

Intézményeinket számítógéppel láttuk el. Minden óvodánk internetes hozzáféréssel is rendelkezik, ami megkönnyíti az intézmény harmonikus működtetését. Valamint rendelkezünk, laptopokkal, projektorokkal, CD lejátszókkal és Bluetooth-os hangszórókkal, amik szintén segítségünkre vannak a korszerű pedagógiai munkában. Így napi szinten használjuk a modern információfeldolgozási eszközöket a különböző tevékenységi formákban. Az óvoda egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosít az óvodai munkatársaknak, és lehetőséget teremt a szülők fogadására.

A program céljaihoz rendelt eszközrendszer

Óvodáink eszkozellátottságát évről-évre tudatosan alakítjuk, fejlesztjük. Szelektív hulladékgyűjtőkkel, komposztáló helyekkel szereltük fel, illetve fűszernövények ültetésével, madárodúk, madáretetők telepítésével járunk hozzá a mai kor környezettudatosságot igénylő feladatainak megvalósításához.

A hiányzó helyiségek és azok felszerelése folyamatosan kerülnek kivitelezésre. Intézményünkben a gyermekek fejlesztéséhez az alap eszköztár biztosítva van. Szükséges azonban az elhasználódott eszközök, felszerelések évenkénti folyamatos pótlása.

3.5. Intézmény kiemelt feladatai, tagintézmények egyéni arculata

Intézményeink alapvetően a komplexitás jegyében nevelik a rájuk bízott gyermekeket, figyelembevétel, kiegészítve intézményük mikro- és makrokörnyezetére jellemző adottságaival, valamint a szülők és a gyermekek igényeinek és szükségleteinek jellemzőivel.

Intézményünk egészének kiemelt feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek integrálása, a mozgásfejlesztés, a környezettudatos szemlélet kialakítása, valamint a tehetségfejlesztés.

Ezen kiemelt feladatok mentén, de mégis differenciáltan alakították ki tagintézményeink sajátos arculataikat.

3.5.1. Aulich Székhelyóvoda

Aulich utcai óvodánk kiemelten foglalkozik a mozgás fejlesztésével, mely a 3-7 éves gyermekek lételeme, minden képességfejlesztés, minden további fejlődés

alapja. Hangsúlyozottan foglalkozunk azzal, hogy játékidő alatt a csoportszobákban is biztosítunk lehetőséget a biztonságos, ingergazdag mozgásra: lépegető, trambulín, ugrálólabda, hinta, függőlétre, bilibo, stb. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítjük az irányított mozgásos tevékenységekkel, melyeken kihasználjuk a mozgáskotta eszköze által nyújtott lehetőséget. Mindennap szervezünk mozgásos játékokat, melybe a láb- és testtartást javító torna elemeit prevenció és korrekció jelleggel építjük be. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

Gyermekek mindennapjait színesítő, az óvoda épületében, de nem az óvoda által szervezett és lebonyolított délutáni térítési díjas programok is mozgásalapúak, összhangban a kiemelt nevelési területtel: néptánc, karate, zenés gyermektorna, ovis rock & roll, foci közül választhatnak az ide járó gyerekek és szüleik, és minden évben korcsolya vagy úszáslehetőséget biztosítunk nagycsoportosainknak.

Az ismertetett mozgáslehetőségeken túl a csoportok életmódszervezésében helyet kapnak a kirándulások, túrázások, séták, a közelebbi és távolabbi környezetben is.

Az óvodához nagy alapterületű játszóudvar, ill. tágas, jól felszerelt tornaterem is tartozik. Fejlesztőszobáink is jól felszereltek, melyek sokrétű mozgás- és egyéb fejlesztést tesznek lehetővé.

Óvodánkban évek óta **integráltan** nevelünk különböző **sajátos nevelési igényű gyermekeket**, közöttük autizmussal élőket is. Ehhez a személyi és tárgyi feltételek biztosítottak. Összehangolt, tervszerű munkát végzünk évek óta a gyógypedagógus szakemberekkel kooperációban, ennek köszönhetően a Fővárosi Szakértői Bizottság által kimondott integráltan nevelhető gyermekek esetében kimagasló eredményeket érünk el: az előírt fejlesztéseken kívül megértést, elfogadást kapnak. Munkánkban mindig és mindenkor az egyéni differenciálás alapelvét követjük, az integráció mellett az inkluzív nevelést is magunkénak mondjuk.

A mi felelőségünk, hogy minden élethelyzetben szociálisan érzékenyek legyünk az SNI és BTMN irányában is, szem előtt tartva a mozgás adta fejlesztő lehetőségeket.

3.5.2. Bújócska Tagóvoda

Ebben a tagóvodánkban is kiemelt feladatként kezeljük a környezeti nevelést, a környezettudatosságra és fenntarthatóságra nevelés fontos feladatunk. Az

óvodai nevelés alapozó szerepet tölt be a természeti környezet megismertetésében, megszerettetésében. Nevelőmunkánkban arra törekszünk, hogy a gyermekekben alakuljon ki a megfelelő értékrend, a környezettudatos életvitel. Célunk a kiegyensúlyozott, vidám élményekben gazdag, érzelmi biztonságot adó légkör megteremtése. Az óvodai életünk a néphagyományok és a jeles napok köré szerveződik, amelyben kiemelt helyet kapnak azok a jeles napok, amelyek a környezetünkkel és a természettel is összekötnék bennünket. A tematikáink lehetőséget adnak a széleskörű ismeretek megszerzésére és a tapasztalati tanulásra.

A nevelési évben az őszi témakörünkben a Szüret, az állatok világnapja és az őszi munkák köré szerveződik. Az óráátállítás előtt szervezzük a családi tökfaragó délutánunkat majd a Márton napi ludasságokkal és lámpás felvonulással búcsúztatjuk az őszt. A téli tematika a család témakörében telik a Mikulás, Luca napi vásár; karácsonyi ünnepkör, majd az újesztendő köszöntése, Medve napon megfigyeljük közeledik-e a tavasz. A farsangi mulatsággal és kiszabáb égetéssel űzzük el a hideget. Tavaszi témakörünkben a Március 15.-ei megemlékezés gyermekszemmel majd a víz világnapja, a húsvéti népszokások majd a Föld napja, Madarak és fák napja színesíti mindennapjainkat. Nyáron a kertgondozással és a zöldségtermesztéssel, telnek napjaink a sok játék mellett. Óvodapedagógusaink a jeles napok, és a tevékenységeink alkalmával sokféle lehetőséget biztosítanak gyermekeink számára, hogy a tapasztalati tanulás megvalósulhasson.

A környezetvédelem és környezettudatosság jegyében, már a hulladék szelektálásával és komposztálással is igyekszünk a környezeti terhelést csökkenteni. A mindennapokban is felhívjuk gyermekeink figyelmét a tudatos víz és energiahasználatra. Az újrahasznosítás a mindennapi tevékenységek szervezése során is nagy szerepet kap, a szabad rajztevékenységnél csakúgy, mint a vizuális nevelés során vagy a szemléltető eszközök készítésénél is.

Madárbarát óvodakertünkben sokféle madárral ismerkedhetnek meg a gyermekeink, madarainknak egész évben gondját viseljük. Az ehhez kapcsolódó madarász program keretében interaktív tevékenységeket szervezünk, nagycsoportos gyermekeink számára, ahol testközelből ismerkedhetnek meg a madarak életével, fejlődésével.

Az óvodakertünkben lehetőséget biztosítunk a gyermekeinknek magaságyásban, zöldségeket nevelni, amelyeket közösen fogyasztunk el, és a terasz balkonjában a közösen ültetett virágokat gondozni, továbbá sziklakertünkben gyógynövényeket és fűszernövényeket is nevelünk, amit fel is használunk, a menta, és a citromfű nyáron kedvelt limonádé ízesítő, szárítva teafűként is felhasználjuk, a téli időszakban gyakran csíráztatunk és fogyasztjuk a különböző csírákat a tízóraihoz vagy az uzsonnához.

A környezetvédelem, környezettudatosság és az egészséges életmód szorosan körülöleli mindennapjainkat, a szervezett játékos tevékenységeken keresztül tudatosan neveljük gyermekeinket a Föld és a természet szeretetére.

3.5.3. Mézes Tagóvoda

Három csoportos óvodánk, kedves, családi hangulattal várja a gyerekeket. A Katica és a Nyuszi csoportban vegyes életkorúak a gyerekek, a Tigris csoport most homogén csoport, itt nagyok vannak. A vegyes csoportokban, ha igény van rá, testvéreket, barátokat tudunk egy csoportba elhelyezni.

Tevékenység, Gyermek- és Családközpontú központú óvoda vagyunk, komplex foglalkozással. Komplexitásunk a sokszínű éves programtervezetben, a szabadjátékokban, irányított tevékenységekben mindenütt jelen van. Fontosnak tartjuk a sok mozgást, a mindennapi mozgásba komplexen beépítve az anyanyelvi-, ének-zenei-, külső világ megismerése tapasztalatait, a párhuzamos tevékenységeket, fejlesztéseket, a tehetségek gondozását gazdagító programokkal bővítve.

Hiszünk a hagyományok nevelő-, érték közvetítő-, a műveltségi hátrányokat kompenzálni tudó erejében. Fontosnak találjuk az értékek megőrzését, amely az alapját képezi magyarságunknak

A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik. Az évszakok változásához, napfordulóhoz, a természet örök körforgásához kötődik. A népi kultúrában az ember és a természet kapcsolata tükröződik vissza. A sokszínű magyar műveltség megismertetése záloga az egészséges szellemi fejlődésnek, mert a tevékenységformák, elemek, szokások, gyermekkori elsajátításával egy gazdag világ nyílik meg a gyerekek előtt, ami egy életre szóló útravalót jelent. A magyar nép hagyományaiból azokat próbáljuk kiemelni, melyek hozzánk közel állnak, és a gyermekekhez is közel hozhatók. A hagyományos ünnepek, mint a karácsony, farsang, húsvét, nemzeti ünnep, és az év körös rendjéhez fűződő jeles napok, nagyszerű lehetőségei a közösségformálásnak, a családdal való együttműködésnek.

Mivel, Gyermek- és családközpontú óvoda vagyunk, sok közös programmal, így szülői délutánokkal, vetélkedőkkel, néphagyományok felelevenítésével, egészséges életmódra való ösztönzéssel, sok mozgással, kirándulással a szabadban, környezetünk megóvásával, a fenntarthatóság fontosságát minden területen szem előtt tartva tervezzük és szervezzük az óvodai évet.

Arra törekszünk, hogy a szülők bizalommal és jó szívvel bízzák ránk a gyerekeiket.

Hat óvodapedagógus, három dajka, egy pedagógiai-asszisztens, egy konyhás összehangolt munkája látja el a napi teendőket.

Az óvodapedagógus feladatai

- néphagyományőrzés;

- helyi és a tágabb környezet hagyományával való ismerkedés, múzeumlátogatás;
- népi motívumok gyűjtése;
- kirándulások szervezése városunk, környékünk megismerésére; a fenntarthatóság jegyében;
- népi dalos játékok, mondókák, rigmusok, sport jellegű játékok felkutatása;
- népmesék, kiolvasók, parasztregulák gyűjtése;
- jeles napokra készülődés, ajándékkészítés.

Tevékenységi formák:

- játék,
- verselés, mesélés, szimbolikus szerepjáték,
- ének, énekes játékok, zenehallgatás,
- rajzolás, mintázás, festés, kézimunka,
- a külső világ tevékeny megismertetése,
- mozgás, mozgásos játékok;
- tánc.

3.5.4. Molnár Viktor Tagóvoda

A Molnár Viktor Tagóvoda programjának vezérfonala a környezeti kultúrára és egészséges A Molnár Viktor Tagóvoda programjának vezérfonala a környezeti kultúrára és egészséges életmódra való nevelés, kiemelve a mozgás jelentőségét. Ez nem más, mint az élő és élettelen, külső és belső-, természeti és épített környezetünkkel való harmonikus együttélés, mely elsősorban a környezethez való pozitív hozzáállást, életmódot, gondolkodás- és viselkedésmódot, valamint szokás- és értékrendszer kialakítását jelenti.

Célunk, hogy egész nevelőmunkánkat a holisztikus látásmód hassa át, melyet a gyermekek felé is közvetítünk, valamint az óvodai életvitelünk az ökológiai szemléletet tükrözze. Mind a természeti, mind a társadalmi környezeti minta naponta tartogat új meglepetéseket, addig nem látott csodákat a gyermek számára.

A környezettudatos nevelés szempontjából fontos, hogy kielégítsük a gyermekek kíváncsiságát, tapasztalatok, ismeretek élmények birtokába juttassuk őket. A tapasztalatszerzésnek a legjobb módja az óvodakertünk, ahol változatos tevékenységek végzése során átélik a munka értékteremtő mivoltát és önállóan is gondozhatják, nevelhetik a zöldségeket, gyümölcsöket. Fontos, hogy partnerek legyünk és igyekezzünk, úgy látni mindent, ahogy ők. Az értékek megformálásához, mint legfontosabb célhoz, nélkülözhetetlen a pozitív érzelmi kapcsolat kialakítása a környezettel, mely attitűd alapvetően szociális tanulással, mintakövetés alapján alakul ki a gyermekben. Ezért fontos számunkra a példamutatás a nevelés minden területén, mert az utánzás a

legegyszerűbb, legkönnyebb, legalkalmasabb módszer, lehetőség arra, hogy az óvodást a környezet szeretetére, védelmére, szépítésére neveljük. (pl. zöld felületek gyarapítása, faültetés, beporzó állatok élőhelyének védelme, hulladék kezelés és felhasználás, egészséges táplálkozás, figyelemfelhívás globális problémákra – Föld órája, autómentes nap, energiatakarékosság, vizek védelme)

A környezettudatos magatartás, valamint a fenntarthatóságra való nevelés áthatja az óvodai élet egészét, komplexen jelenik meg az összes nevelési területen. Itt alapozódnak meg a cselekvési és magatartási szokások, az emocionális viszonyok, valamint az elemi tapasztalatok a környezettel kapcsolatban. Ezért, az a dolgunk, hogy gyermekeink figyelmét minden nevelési területen a környezet felé irányítsuk. A növény és állatfajok tisztelete, megbecsülése, a szülőföld, a hazai táj, a lakóhely, az itt élő emberek, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a környezetvédelmi ünnepek, a családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismerése, szeretete és védelme vezet el a környezettel való pozitív viszony kialakításához. A gyermekek számára kezdeményezett érdekes, játékos tevékenységek olyan helyzeteket teremtenek, ahol a nevelés közben értelmezett környezetet – benne önmagát – a gyermek élményszerűen tapasztalja, megfigyeli, és cselekvő játszó részesévé válik.

Az egészséges életmódot erősítő tevékenységekhez hozzátartozik a mozgás, mely óvodás korban több szempontból is kiemelt jelentőségű. Nélkülözhetetlen a környezethez való alkalmazkodásban és az észlelési (percepció) folyamatokban. A mozgás, legyen az bármilyen mozgásforma, alapvetően neveli és tereli a gyermeket az egészséges életmód irányába, jótékony hatással van a figyelemre, fegyelmre, fejleszti a koncentrációt, játékos mozgás közben tanulják meg a stresszes helyzetek könnyebb elviselését, segíti őket a szociális beilleszkedésben és egy egészséges önbizalom kialakulásában is. Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában is.

Miután a mozgás belső igényből fakad, ebben a korban nagyon fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink sokat tartózkodjanak a szabadban. A nap folyamán a csoportszobáink mozgásos játécai, a tornatermünk, az udvar, rengeteg lehetőséget biztosítanak mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek megvalósulására. A csoportszobákban található mobil mozgásos eszközöket (mozgáskotta, babzsák stb.) minden gyerek használhatja, ha igénye van rá. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. Minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legjobban megfelelő mozgásos tevékenységet.

Programunk másik kiemelt feladata a gyermekek **lelki egészségének** a megóvása, fejlesztése a mesék, versek által. Ugyanis a mese a gyermek érzelmi,

értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Képi és konkrét formában - tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál számukra. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Célul tűztük ki a gyermekek olvasóvá nevelését, hogy később igényük legyen a folyamatos ismeretszerzésre az őket körülvevő világról. Valamint fontos számunkra a gyermekek belső, képi világának alakítása, a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése a mesélővel való személyes kapcsolat révén és az élménynyújtás a ritmusok, a mozdulatok és szavak egységével.

Pedagógiai programunk szellemiségét követve az irodalmi anyag jelentős részét a természet tárgykörből választjuk, hiszen ezek a művek megteremtik a természet megbecsüléséhez, megóvásához elengedhetetlen érzelmi alapot, ezáltal közvetlen hozzájárulnak a külső világ tevékeny megismeréséhez. Az óvodában a gyermeki alkotóképesség megnyilvánulásait elsősorban az oldott légkör, a szabadság és a mozgástér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek az érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, mesélés, bábozás alkalmával, az ének-zenében, a rajzolásban, a festésben, a mintázásban és a táncban is ki tudják fejezni. Az alkotó tevékenységek rendkívül sokrétűek, összetettek és komplex jellegűek, melyek áthatják az egész óvodai életet.

Programunk összeállításánál arra törekedtünk, hogy olyan rendszeres tevékenységeink legyenek, melyek a szokások alakítását, valamint a környezettudatosságot segítik elő, alkalmakhoz kötődnek, és ezek az élményszerűségét erősítik.

3.5.5. Patyolat Tagóvoda

A néphagyományörzés a Patyolat óvodánkban a tradicionális kultúra értékeire épül.

Hiszünk a hagyományok nevelő-, értékközvetítő-, a műveltségi hátrányokat kompenzálni tudó erejében. Fontosnak találjuk az értékek megőrzését, amely az alapját képezi magyarságunknak

A népszokások jelentős része a naptári évhez fűződik. Az évszakok változásához, napfordulóhoz, a természet örök körforgásához kötődik. A népi kultúrában az ember és a természet kapcsolata tükröződik vissza.

A sokszínű magyar műveltség megismertetése záloga az egészséges szellemi fejlődésnek, mert a tevékenységformák, elemek, szokások, gyermekkori elsajátításával egy gazdag világ nyílik meg a gyerekek előtt, ami egy életre szóló útravalót jelent.

A magyar nép hagyományaiból azokat próbáljuk kiemelni, melyek hozzánk közel állnak, és a gyermekekhez is közel hozhatók.

A hagyományos ünnepek, mint a karácsony, farsang, húsvét, nemzeti ünnep, és az év körös rendjéhez fűződő jeles napok, nagyszerű lehetőségei a közösségformálásnak, a családdal való együttműködésnek.

Ezek köré szervezzük óvodai életünket, így forr egységbe a természeti és társadalmi környezet, hiszen már óvodáskorban ez a két színtér veszi körül a gyermekeinket, ebbe nőnek bele, hagyományozódik rájuk és hagyományozzák a következő óvodás generációra.

A néphagyományőrzés célja

- A gyermekek a néphagyományainkhoz ragaszkodó felnőttekké váljanak.
- A gyermekek harmonikus fejlesztése a néphagyomány ápolás eszközszerével.
- A gyermekekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.
- A néphagyomány ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át.
- A népi hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának, érdeklődésének megfelelő, számukra örömteli ingereket adó és cselekvésre készítő elemek kiválogatása és azoknak a nevelésbe illesztése.

Az óvodapedagógus feladatai

- néphagyományőrzés;
- helyi és a tágabb környezet hagyományaival való ismerkedés, múzeumlátogatás;
- népi motívumok gyűjtése;
- kirándulások szervezése városunk, környékünk megismerésére;
- népi dalos játékok, rigmusok, sport jellegű játékok felkutatása;
- népmesék, kiolvasók, parasztregulák gyűjtése;
- jeles napokra készülődés, ajándékkészítés;

Tevékenységi formák:

- játék,
- verselés, mesélés, szimbolikus szerepjáték,
- ének, énekes játékok, zenehallgatás,
- rajzolás, mintázás, festés, kézimunka,
- a külső világ tevékeny megismertetése,
- mozgás, mozgásos játékok;
- táncbázis;

4. ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

4.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, mely mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul valósul meg. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékból tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A gyermek életmegnyilvánulásában sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.

Az óvodapedagógus feladatai

- A napirenden belül elsősorban a szabad játék érvényesülésének biztosítása.
- Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtő, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- A játékhoz szükséges csoportléggör, hely, idő, és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, játékszerek biztosítása.
- Olyan helyzetek, megteremtése, melyek hatással vannak a játékra, elősegítik azt.
- Indirekt irányítással lehetőséget teremteni arra, hogy a gyermekek saját elgondolásaikat valósítsák meg a játékban, ezáltal segítve a kreativitásuk fejlődését, pszichikumuk erősítését
- A félénk, bátortalan gyermekek játékba való bekapcsolódásának segítése.
- A közös játék által a közösségi élet fejlesztése.
- Játékanyagok kialakítása, népi játékok megismertetése.
- A gyermekek játékának megfigyelése, a megfigyelési tapasztalatok felhasználása saját nevelési céljaink érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Változatos játéklehetőségek megteremtése az udvaron és a csoportszobában.
- Elegendő szabadban használható játékszer biztosítása a gyermekek udvari játékának tartalmassá tétele érdekében.

- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- A szociális kreativitás fejlesztése - magatartásmódok, együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, mások ötlete iránti nyitottság stb.
- Az óvodánkban dolgozó pedagógusok a játék témáinak fejlesztési terve mellett az eszközök beszerzésének, bővítésének tervezését is fontos feladatként kezelik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek játékra nevelése

- Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, hogy a gyermek biztonságban érezze magát.
- Biztosítjuk számukra az együtt játszást, együtt mozgást melyek során érdekes tapasztalatokat szerezhetnek.
- Az épek vigyázzanak sérült társaikra, és az SNI gyerekek is igyekezzenek alkalmazkodni társaikhoz.
- A játékra nevelés megegyezik az épeknél használt módszerekkel: játékhasználat megtanítása, fantázia, kreativitás fejlesztése.

A jó játék feltételei

- A gyermekek maguk döntenek arról, hogy mit, mivel és kivel szeretnének játszani. Biztosítjuk, hogy módjuk legyen a játékok közül válogatni, nézelődni, és végül a számukra legvonzóbb játéktevékenységbe belefogni.
- Szabadon választhatnak társakat a játékhoz. A szabad választás magában foglalja a félrehúzódnak, egyedüllét lehetőségét is. Ehhez a gyermeknek ugyanúgy joga van, mint ahhoz, hogy a hozzá közeledőket elutasítsa.
- A játékeszközöket szabadon birtokolhatják. Ennek a feltételnek a biztosításával az elmélyült, hosszan tartó játékot segítjük elő. Az otthonról hozott kedvenc játék birtoklása megegyezés tárgya legyen, így kialakul a gyermekekben az egyezkedés képessége.
- A csoportszobában való szabad rendezkedés, a kreatív tárgyhasználat segít kialakítani a gyermekben a szempontok figyelembevételének képességét, a szituációhoz való alkalmazkodást.

Tevékenységi formák:

- gyakorlójáték,
- szimbolikus-szerepjáték,
- konstruáló játék,
- szabályjátékok.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Alakuljon ki az együtt játszás igénye.
- Fogadják el társaik ötleteit, javaslatait.
- Alkalmazkodjanak a játék szabályaihoz.
- Legyenek kezdeményezők.
- Váljanak képessé tevékenységük közben az együttműködésre, problémahelyzetek megoldására, a kommunikációra.
- Ismerkedjenek meg különböző anyagokkal, szerszámok használatával, egyszerűbb technikai fogásokkal.
- Legyenek képesek bonyolultabb alkotásokat, építményeket készíteni.
- Ismert meséket szimbolikus szerepjátékban dolgozzanak fel.
- Fejlődjön emlékezetük, gondolkodásuk, figyelmük, manipulációs képességük, térbeli tájékozódásuk, vizuális és auditív felfogóképességük.

4.2. Vers, Mese

Az irodalmi nevelés célja

A nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, a biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi élmény nyújtásával az irodalmi érdeklődés felkeltése, a világ megismerése, viselkedés minták átvétele, népünk kultúrájával való ismerkedés.

Az érzelmi biztonság megadásának az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek a rigmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével, a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak. A magyar népköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot adnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésre. A mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

- Nem teszünk különbséget a kezdeményezés és az elalvás előtti mese között.
- Nyugodt légkör biztosításával minden nap mesélünk, verselünk, napszaktól függetlenül.
- A meséken, verseken keresztül rávezetni a gyermekeket a természet szeretetére.
- Az irodalmi tevékenység gerincét a magyar népmesék és irodalmi alkotások képezzék, de ismertesse meg a klasszikus és a kortárs irodalmi műveket is.
- Évszakokhoz, ünnepekhez, aktualitásokhoz igazítsuk a mesék, versek témáját.
- Biztosítjuk a gyermeknek a saját vers – és mesealkotást, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. Segítsük elő, hogy különféle eszközökkel el is játszassák a nekik tetsző meséket, verseket.
- Szeretnénk meg a gyermekekkel a könyveket, tanítsuk meg őket a könyvekkel való helyes bánásmódra.
- A gyermekekkel multikulturális irodalmi élmények megismertetése. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- Felhasználjuk a mozgás, játéktevékenység, beszéd, mese iránti érdeklődést fantáziájuk fejlesztésére.
- Differenciáltan foglalkozunk a beszédfigyelmet, nyelvileg fejlesztendő gyerekekkel.
- Fontos a szerepléshez juttatás.
- A beszédre való figyelem felkeltése, játékos differenciálási gyakorlatokkal.
- A tehetségigéret felismerése és kibontakozásának elősegítése, fejlődésének támogatása.

Tevékenységi formák:

- közös élmények szerzése,
- irodalmi művek hallgatása - mesék, versek, mondókák, verses mesék,
- kedvelt mesék, kitalált történetek elmondása, szimbolikus szerepjátszása,
- anyanyelvi játékok,
- játékos mozgásos légző gyakorlatok, beszédszerveket fejlesztő hangutánzó gyakorlatok,
- hallást, beszédhallást fejlesztő játékok, improvizációs játékok,
- könyvek, folyóiratok nézegetése.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos feladatok

- Fontos a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, hogy a gyermek biztonságban érezze magát.
- Biztosítsuk számukra az irodalmi művek elmélyült hallgatásának lehetőségét.
- Az épek vigyázzanak sérült társaikra, és az SNI gyerekek is igyekezzenek alkalmazkodni társaikhoz.
- Az anyanyelvi fejlesztés megegyezik az épeknél használt módszerekkel.
- Logopédussal való együttműködés.
- Sérülésspecifikus fejlesztési célok meghatározása.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Várják, kérjék a mesét, szívesen hallgassák a folytatásos meséket, verses meséket, a mese szálait tudják összekötni, megjeleníteni.
- Szívesen éljenek a szimbolikus szerepjáték lehetőségeivel.
- Szívesen nézegessék a könyveket, vigyázzanak rá, meséljenek egymásnak.
- A nevelési év végére a megismert irodalmi alkotások közül jegyezzenek meg 10-14 gyermekmondókát, 6-7 verset, 15-20 mesét.

4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai nevelés célja

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét.

Az óvodapedagógus feladatai

- Zenei érdeklődés felkeltése, zenei képességek - ritmus, éneklés, hallás, mozgás - fejlesztése és zenei kreativitás alakítása elsősorban a magyar néphagyományból vett ölbeli játékok, mondókák, népi gyermekdalok, dalos játékok segítségével, illetve igényesen válogatott népi, klasszikus és kortárs művészeti alkotások élményt adó előadásával.
- A zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése.
- Tudatos, tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése.
- A dalanyag összehangolása a zenei feladattal.
- A művészi értékű, a gyermek számára pozitív érzelmi töltetű, hangszálainak, mozgásának, értelmi képességeinek megfelelő dalanyag kiválasztása.
- Jókedvű zenei légkör kialakítása.
- A fokozatosság elvének alkalmazása a zenei anyag feldolgozásában.

- A gyermek zenei élményhez juttatása, érzelmi nevelés különböző hangulatú dalok bemutatása során
- Éneklés ösztönzése.
- Zenei ízlés formálása.
- Esztétikai fogékonyság alakítása.
- Az éneklés, az énekes játékok és a zene megszerettetése.
- Szép, tiszta éneklésre szoktatás.
- A gyermekek játékos zenei alkotókedvének ösztönzése.
- A gyermekek közösségi élményekhez juttatása a közös énekléssel, zenéléssel, énekes játékokkal.
- A gyermekek ritmusérzékének és mozgáskultúrájának fejlesztése precíz, pontos példaadással, dicséréssel, buzdítással.
- A tehetségígéret felismerése és kibontakozásának elősegítése, fejlődésének támogatása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek zenei fejlesztésével kapcsolatos feladatok

- SNI gyermekek sérüléseinek figyelembevételével egyéni fejlesztésük gyógypedagógus közreműködésével.
- Szereplési, játék lehetőség biztosítása.
- Biztonságra ügyelés játék, mozgás közben.
- Építünk az ép gyermekek segítőkészségére, empátiás készségére.
- Figyelembe vesszük a gyermekek teherbíró képességét (időtartam).
- Hallási figyelem és a megkülönböztető képesség, beszédmozgások fejlesztése.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik.

Tevékenységi formák

- felnőtt játéka a gyermekekkel – ölbeli és páros játékok;
- mondókák mondása;
- éneklés, dalos játékok játszása;
- egyszerű, játékos táncmozgások gyakorlása a néptáncból vett elemek felhasználásával;
- változatos térformák alakítása;
- hallás- és ritmusérzék fejlesztő gyakorlatok végzése;
- hangszerek használata;
- zenehallgatás;

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Tudjanak mondókákat, hat hangterjedelmű dalokat.
- Szép szövegkiejtéssel énekeljenek.
- Tempójuk a természetes járásnak megfelelő legyen.
- Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is tudjanak énekelni (pl.: dúdolva).
- Ismerjék a zenei fogalom párokat (magas-mély, halk-hangos, gyors-lassú, szünet), s ezeket alkalmazzák éneklés, mondókázás közben.
- Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan is el tudjanak énekelni.
- Tisztán énekeljenek vissza változatos dallamokat.
- Váljanak érzékennyé a természet és a környezet hangjaira, figyeljék és különböztessék meg a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon, ritmushangszereken.
- Különböztessék meg az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, alkalmazzák a kettes lüktetést.
- Tudjanak egyszerű tánclépéseket.
- Alakítsanak térformákat.
- Egyszerű hangszereket önállóan használjanak.
- Tudjanak ünnepekhez kapcsolódó alkalmi dalokat énekelni.
- Törekedjenek a tiszta éneklésre.
- Ismerjenek fel dalokat kezdő, belső motívumról.
- Legyenek képesek dallambújtatásra.
- Vállalkozzanak egyéni szereplésre.
- Fogékonyak legyenek a szép befogadására.
- Jókedvű, örömteli zenélés, éneklés jellemezze őket.

A zenei képességfejlesztés, a zenei nevelés az óvodában Forrai Katalin: Ének az óvodában című könyve alapján történik, kiegészítve elsősorban népi mondókákat, játékokat, valamint multikulturális zenei anyagot tartalmazó igényes kiadványokkal.

4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, a kézi munka az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eleme a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újra alkotását teszi lehetővé a gyermek számára.

A vizuális nevelés célja

A vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyedebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása. Maga a tevékenység – s ennek öröme – a fontos, valamint az igény kialakítása alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A gyermek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése.

Az óvodapedagógus feladatai

- Vizuális tevékenységre az egész nap folyamán lehetőséget biztosítani sokféle, változatos eszközzel.
- Minél több egyéni és közös élményt biztosítani, mely pontosabbá teszi a vizuális és művészeti bevésoedést.
- Ábrázoló tevékenységre való igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- A gyermek tér- forma- szín képzeletének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segíteni a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képesség alakulását.
- Megismertetni a gyermekeket a különböző eszközök használatával, különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Építeni a gyermekek kíváncsiságára, megadni számukra a választás lehetőségét anyagban, témában, technikában, vagy mindháromban.
- Művészetre nevelés a népi és klasszikus, kortárs, multikulturális műalkotásokkal való ismerkedés által.
- Spontán ábrázolás támogatása, kötetlen ábrázoló tevékenységek szervezése.
- Megfigyelési, tapasztalatszerzési, tanulási lehetőségek, élmények biztosítása.
- A tehetségígéret felismerése és kibontakozásának elősegítése, fejlődésének támogatása.
- Kézműves munkák bemutatása.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos feladatok

- Figyelemmel kell lennünk a gyermekek teherbíró képességével, életkorával, fogyatékosságával.
- Fontos feladat a lépésről-lépésre való haladás, a bemutatás (különböző technikák).
- Tevékenységi vágy felkeltése, differenciált fejlesztés.

- Kreativitás, szem-kéz koordináció, finommotorika, tapintás, hallás, látás fejlesztése.
- Megfelelő hely és eszköz biztosítása (kényelmes, biztonságos ülés).

Tevékenységi formák

- Ismerkedés az anyagokkal - különféle papírok, festékek, gyurmák, fonalak, textilek, kréták, termékek stb.
- Képalakítás - rajzolás, festés, vágás, ragasztás, díszítés.
- Plasztikai munkák - gyurmázás, agyagozás.
- Nyomhagyás különböző eszközökkel és technikákkal.
- Papírhajtogatás.
- Építések, térbeli tapasztalatok szerzése - torony, kerítés, kuckó stb.
- Kézi munka.
- Díszítés, díszítő elemek alkalmazása a lehető legtöbb tevékenységi formában.
- Hagyományőrző, díszítőművészet technikái - szövés, nemezelés, agyagozás, különböző játékok készítése stb.
- Ismerkedés a műalkotásokkal, esztétikus környezet tárgyaival.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Élményeiket, elképzeléseiket, képzeleteiket - többnyire biztonsággal és örömmel - jelenítsék meg.
- Használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Formaábrázolásuk és színhasználatuk legyen változatos.
- Emberábrázolásukban jelenjenek meg a részformák, próbálkozzanak meg egyszerű mozgások jelzésével is.
- Tudjanak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Önállóan és csoportokban is készítsenek egyszerű játékokat, kellékeket.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert változatos technikákat.
- Szívesen vegyenek részt környezetük díszítésében.
- Képzőművészetükben fejezzék ki élményeiket.
- Képesek legyenek a téralakításra, ismerjék fel a térbeli viszonyokat.
- Szívesen nézegessenek népi és műalkotásokat.

4.5. Mozgás

A mozgás a gyermekek számára nélkülözhetetlen, semmi mással nem helyettesíthető és nem pótolható a testi és lelki fejlődésük során. A mozgás, hatással van a gyermek egész életére, növekedésére, testi és szellemi fejlettségére egyaránt.

Minden tevékenységi formában jelen van.

A mozgás hozzájárul a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához, és a gyermek személyiségfejlődéséhez. Kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-, ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Felerősíti és kiegészíti a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai testi nevelés fontos feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődését, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának.

A mozgásfejlesztés célja

A gyermekek természetes mozgásának, testi képességeinek fejlesztése, a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgástapasztalatok bővítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játékos mozgás tevékenységeket, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve kell biztosítani.
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése, igény nyelvi formálása az egyéni szükségletek figyelembevételével.
- Rendszeres mozgással egy egészséges életmód kialakítása.
- Sokoldalú mozgástapasztalat szervezése az alapvető mozgásformák gyakoroltatása által.
- A gyermekek nagy- és finom mozgásának, szem-kéz, szem-láb koordinációjának, testsémájának folyamatos fejlesztése.
- A gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának kialakítása, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- Jó hangulatteremtés a mozgásos feladatok végzéséhez.
- Szükséges és elégséges szabály és normarendszer megtanítása.
- Spontán mozgáslehetőségek biztosítása.
- A nap folyamán adódó lehetőségek kihasználása a mozgásra.
- Egész nap biztosítani a gyerekek számára a megfelelő helyet és eszközöket - ugráló labda, labda, trambulín, gördeszka, egyensúlyozó eszközök stb. - a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában - létszámtól és lehetőségektől függően: ha mozgásra alkalmas balesetmentes, biztonságos környezetet tudunk biztosítani - és az udvaron is.
- Biztosítani, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat.

- Segítse a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, és a személyiség akarati tényezőinek alakulását.
- Figyelembe venni az egyes gyermekek szükségleteit, képességeit, terhelhetőségét, egyéni sajátosságait.
- A tehetségígéret felismerése és kibontakozásának elősegítése, fejlődésének támogatása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásfejlesztésével kapcsolatos feladatok

- Gyermekek biztatása, motiválása, helyes módon segítése, hogy sikerét és örömét lelje a mozgás során.
- Hely és idő biztosítása az állandó mozgásra.
- Fontos, hogy minden pedagógus ismerje a káros mozgásformákat, tevékenységeket.
- Kiemelt feladat a térbeli tájékozódás, mozgáskoordináció és nagymozgások fejlesztése.

Tevékenységi formák:

- nagymozgások - járás, futás, ugrás, csúszás, mászás, kúszás;
- támasz-, függés és egyensúlygyakorlatok;
- gimnasztikai gyakorlatok;
- kéziszergyakorlatok;
- dobások, labdagyakorlatok;
- mozgásos játékok;

Módja:

- heti tervezett mozgás tevékenységi formák;
- mindennapi mozgás;
- játék tevékenységek;

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Növekedjen teljesítőkéességük, állóképességük.
- Mozgásuk váljon összerendezettebbé, harmonikusabbá.
- Cselekvőképességük legyen gyors, mozgásuk kitartó.
- Fejlődjön testtudatuk tér és időtájékozódó képességük, alaklátásuk.
- Szeressék meg és igényeljék a mozgást.
- Tartsák be a szabályokat.
- Értsék meg az egyszerű vezényszavakat.
- Sajátítsák el a természetes mozgások elemeit.
- Legyenek képesek alkalmazkodni egymáshoz.
- Váljanak magabiztossá.
- Fejlődjön erkölcsi érzékük, alakuljon ki az egészséges versenyszellem.

Mindennapi mozgásos tevékenység

A játékos mozgásokra, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységekre - csoportszobában és a szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában, - az óvodai nevelés minden napján, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk. A mindennapi mozgásos tevékenység intenzív, változatos gyakorlásához megfelelő helyre és eszközre van szükség. Mindenkinek nagy gondot kell fordítani az alkalmazásra kerülő kézi és tornaszerek, berendezési tárgyak épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy megfelelő számban álljanak rendelkezésre. Az eszközök előkészítése az óvodapedagógus, a gyermekcsoport és a dajka aktív együttműködésére ad lehetőséget. A jó eredmény eléréséhez azonban az óvodapedagógus és a gyermekek aktív közreműködése is elengedhetetlen. A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő intenzitású, napi 5-35 perces testmozgás nem csak a kondicionálás és a koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is.

A mindennapi mozgásos tevékenység tartalmát döntő mértékben a természetes mozgások, gyakorlatok képezik. Ezeket kiegészíti néhány talajtorna elem, valamint a kézi szerekkel végezhető gyakorlatok. Természetesen ide tartoznak a testnevelési játékok is.

Az óvodapedagógus szabadon választhatja meg a mozgásos tevékenység 5-35 percének tartalmát. E tevékenység napirendbe illesztéséről szintén minden óvodapedagógus maga dönt. Célszerű a szabadban tartani, ilyenkor minden, ami az óvoda udvarán található - fák, bokrok, homokozók, mászóakák, játékeszközök stb. - felhasználhatóak a mozgásos tevékenység feladatainak megvalósításához.

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi mozgásos tevékenység megszervezésében

- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának a feltételeit.
- Változatos eszközök és a gyerekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.
- 5-35 perces irányított mozgásos tevékenység kezdeményezése.

4.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környező világ iránti érdeklődésünk velünk születik. A természet az, ami a legközelebb áll A környező világ iránti érdeklődésünk velünk születik. A természet az, ami a legközelebb az emberhez, s megfelelő alapot teremt a fejlődéshez. Cselekvéseink alapvető színtere és táptalaja.

Gyermekeinket felkészítjük arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk.

A gyermeket körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk, mely elsősorban a valódi környezetben történik, ezért a komplex tevékenységek legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvarán zajlanak.

A környezetvédelem kérdése már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex tevékenységek rendszerébe. Ennek megfelelően a természet – társadalom – ember komplex tevékenységek rendszere magába foglalja mindazt, ami a gyermekeknek támpontot nyújthat a környezetében meglévő törvényszerűségek, környezetvédelmi feladatok megismeréséhez, gyakorlásához. Pl.: az udvaron komposztáló létrehozása, szelektív hulladék gyűjtés, kiskonyhakert létrehozása feltételeinek biztosítása, madarak védelme (odú, etető), fűszernövények telepítése stb.

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A környezet megismerése közben tapasztalatok birtokába is jutnak a gyermekek

Óvodai programunk célja

A gyermeknek segítséget nyújtunk, hogy a sokszínű világot megismerje, összefüggéseit megértse a maga egészében, és tanuljon meg harmóniában élni a környezetével.

Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét.

A gyermekek érdeklődésükből fakadó aktív tevékenységük során, szerezzenek tapasztalatokat a közvetlen és tágabb természeti – társadalmi környezetről, annak formai, mennyiségi, téri viszonyairól és az így szerzett ismeretekkel segítük őket abban, hogy életkoruknak megfelelően biztonságosan eligazodjanak, tájékozódjanak az őket körülvevő világban.

A környezet megismerése során matematika tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat, a tevékenységeiben alkalmazza.

Alakuljon a gyermek ítézőképessége, fejlődjön tér - sík - és mennyiségi szemlélete.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan feltételek megteremtése, változatos tevékenységek szervezése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, a helyi hagyományokkal, és szokásokkal.
- Felhívni a figyelmet annak értékeire, szépségeire és védelmére.
- Lehetővé tenni a gyermekek számára a természetben való tevékenykedést, vizsgálódást, kísérletezést a természettel kapcsolatos megfigyeléseket, tapasztalatok gyűjtését.
- Spontán és szervezett formában biztosítani a feltételeket - téma, hely, idő, eszközök - a megismerési tevékenységhez.
- A környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- Építeni a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, tevékenységi és megismerési vágyára.
- A gyermekek tapasztalataira, élményeire, emlékeire támaszkodva új ismereteket nyújtani, illetve a már meg lévőket mélyíteni, rendezni.
- Elősegíteni, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit
- A témák válogatásánál igazodni lakóhelyünk, környezetünk sajátosságaihoz, óvodánk, csoportunk arculatához.
- Elősegíteni a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A gyermekek fejlettségének megfelelő differenciált feladatokat adni.
- Biztosítani a csoportszobában élősarok létrehozásának feltételeit.
- Segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
 - A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése.
 - Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása komplex formában.
 - Minél több alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a gyermekek spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésére.
 - Figyelve a gyermekek érdeklődését, képességeit, előkészíteni és megtervezni az egyénre szabott fejlesztési területeket.
 - Minél több érdekes problémahelyzet létrehozása, ezzel készítetve a gyermekeket a logikus gondolkodásra.
 - Építeni a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, problémamegoldás iránti igényére.
 - A helyes módszerek megválasztása a fejlődés optimális biztosítása érdekében.
 - Az önálló problémamegoldás fejlesztése játékban, cselekvésben való megoldással.

- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben teszi lehetővé számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A matematikai kifejezések tudatos alkalmazásával a gyermekek aktív és passzív szókincsének bővítése.
- Felismertetni a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyokat, így elősegíteni a gyermekben az önálló gondolkodást, önálló véleményalkotást, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- A tehetségígéret felismerése és kibontakozásának elősegítése, fejlődésének támogatása.

A sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatos feladatok

- Minél több lehetőség biztosítása annak érdekében, hogy tapasztalatot szerezzenek saját testükről, testsémájukról.
- Minél több ismeretet szerezzenek önmagukról és környezetükről.
- Törekedjünk arra, hogy a gyerekek is képesek legyenek megfogalmazni élményeiket, benyomásaikat.
- Fontos a pedagógus példaadása.
- Lehetőség szerint minden érzékszervükkel tudják elvégezni a megfigyeléseket. Ehhez teremtsük meg a feltételeket.
- Megfigyelőkészség, együttműködő készség, kitartás, feladattartás fejlesztése.
- Változatos, differenciált feladatadás.
- Kellő idő biztosítása a gyakorlásra.
- Sérülés típusához és mértékéhez igazodó egyéni fejlesztés.
- Egyéni bánásmód.

Tevékenységi formák:

- séták, kirándulások,
- folyamatos és alkalmi megfigyelések,
- kísérletezések, vizsgálódások,
- szimulációs játékok,
- beszélgetések,
- játékos tevékenységek,
- gyűjtések,
- növény és állatgondozás,
- személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása a tevékenységekben, spontán helyzetekben,
- mérések, becslések,

- tapasztalatok szerzése a geometria körében - pl: építkezésekkel, síkbeli alakzatokkal stb.,
- tájékozódás térben,
- téri irányok megismerését segítő játékok.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Elemi ismeretekkel rendelkezzenek önmagukról és környezetükről.
- Tudják nevüket; lakcímüket; szüleik foglalkozását; ismerjék fel a napszakokat; ismerjék és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismerjék szűkebb lakóhelyüket; a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; ismerjék fel az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Jussanak előbbre az önálló tapasztalatszerzésben, véleménynyilvánításban.
- Fejlődjön kommunikációs készségük.
- Váljanak képessé elemi problémák felismerésére és megoldására
- Ébredjen fel bennük a felfedezés, a tudás, az alkotás öröme.
- A közös tevékenységek során teremtsenek kapcsolatot társaikkal, legyenek türelmesek, erősödjön akaratuk, önfegyelmük
- A környezet megismerése során alakuljanak ki a gyermekekben a kulturált, biztonságos életvitel szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok.
- Ismerjék a viselkedés alapvető szabályait.
- Alakuljanak ki azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Motiválja őket a környezettudatos gondolkodás.
 - Alakuljanak ki a gyermeknek elemi mennyiségi ismeretei.
 - Fejlődjön a gondolatok tevékenységgel és szóval történő kifejezésének képessége.
 - Jussanak előbbre az önálló tapasztalatszerzésben.
 - Tudjanak és merjenek véleményt mondani, kérdezni.
 - Az óvodapedagógus kérdéseit értsék meg, képesek legyenek utasításait követni.
 - Mondják el önállóan is saját gondolataikat matematikai jellegű helyzetről, problémáról.
 - Legyenek képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére.
 - Fejezzék ki összehasonlításukat szóban is.
 - Értsék meg és használják helyesen a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat - hosszabb, rövidebb, több, kevesebb stb.

- Legyen kialakult számfogalmuk.
- Legyenek képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.
- Fejlődjön térben való tájékozódásuk, különböztessék meg az irányokat, tudják követni azokat.
- Értsék és használják helyesen az irányokat, illetve a helyzeteket kifejező névutókat.

Az óvodáskor a legalkalmasabb arra, hogy megtanítsuk a gyermeket rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben rejlő jóra és szépre, valamint azok tisztelésére és megbecsülésére és óvására.

4.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztésünk fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység. A szocializáció egyik hatékony formája a munka, mely az óvodás korban munka jellegű tevékenységekben fejeződik ki.

A munka önként, azaz örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység, a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos eszköze.

A közösségi kapcsolatokban a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést igényel.
- A munka jellegű tevékenység folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.
- A munkajellegű tevékenységek megszerettetése, az elvégzett munka megbecsülésére nevelés.
- A munkavégzéshez szükséges helyes attitűd kialakítása a gyermekben.
- Megteremteni a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.
- Biztosítani az önálló választás lehetőségét a felkínált lehetőségek közül a gyermekek számára.
- Elfogadható munkalehetőségeket kell biztosítani.
- Megtanítani a gyermekeket a feladatok elsajátítására, elvégzésére.
- Megismertetni velük az adott munka alapfogásait, azok sorrendjét.
- Biztosítani a munkatevékenységekhez szükséges, a gyermekeknek megfelelő, biztonságos munkaeszközöket.

- Lehetőséget adni az eszközök célszerű használatának megismerésére, önálló munkavégzésre.
- Biztosítani a munka állandóságát és folyamatosságát, mely a pozitív értékeléssel is a személyiség fejlődést támogatja gyermekeinkben.
- Figyelembe venni az egyes gyermekek egyéni sajátosságait, szükség szerint segítséget nyújtani.
- A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok alakítása.
- Kialakítani a gyermekek igényét az eszközök rendben tartására.

A sajátos nevelési igényű gyermekek munka tevékenysége

- Csak olyan munkafeladatot végezzenek, amelyek megfelelnek életkori és fejlettségi sajátosságaiknak.
- Ha pozitív élmények érik, érzi munkája fontosságát, akkor szívesen végez egyszerű feladatokat (önkiszolgálás, másokért végzett munka).
- Meg kell tanítani Őket a munkafogásokra, a sorrendiségre.
- Ne végezzünk el helyettük semmilyen tevékenységet, amelyre önmaguk is képesek.
- Kellő időt és gyakorlást biztosítsunk a feladatok elvégzésére.

Tevékenységi formák:

- önkiszolgálás,
- segítség az óvodapedagógusnak,
- segítség a felnőtteknek,
- alkalomszerű munkák, egyéni megbízatások,
- elvállalt napi vagy egyéb munka,
- környezet, növény- és állatgondozás - az óvodapedagógus által megválasztott formában.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek sajátítsák el azokat a jártasságokat, készségeket, amelyek a társas együttélés fenntartását szolgálják.
- Önkiszolgálás során tanulják meg azokat a fogásokat, melyek az egyéb munkajellegű tevékenységek elvégzésére alkalmassá teszik őket.
- Naposok önállóan tevékenykedjenek.
- Vegyenek részt a csoportszoba díszítésében, rendezésében.
- Vigyázzanak a környezetük rendjére.
- Segítsenek a kisebb hibák kijavításában.
- Vegyék észre, hogy hol tudnak segíteni a felnőtteknek, társaiknak.
- Szívesen segítsenek a környezet, növény- és állatgondozásban.
- Ismerjék a szerszámok, munkaeszközök használatát, tárolási helyét.
- Tudjanak és szeressenek együtt tevékenykedni

4.8. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Óvodáskorban a tanulás folyamatos, nagyrészt utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, és amelyet a nevelés szerves részeként kell kezelnünk. Az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Kiindulópontnak kell tekintenünk, a természeti, társadalmi környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat, ezeket kell megértetni, feldolgozni, rendszerezni.

A gyermekek a tanköteles korukat megelőző nevelési évben a későbbi eredményes iskolai előrehaladáshoz fontos képességeik és készségeik fejlesztése érdekében az óvodai csoportokban naponta összesen 45 perces időkeretben, a feladatra differenciált, a gyermek egyéni terhelhetőségéhez igazodó – amennyiben az infrastrukturális adottságok lehetővé teszik, külön térben szervezett – iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenységben vesznek részt.

Az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése során a tanköteles korú gyermekeket tanköteles korukat megelőző nevelési évben járóknak kell tekinteni.

A gyermek fejlődésének nyomon követése a tanköteles kor betöltését megelőző nevelési évtől az iskolai tanulmányok megkezdéséhez szükséges készségek és képességek rögzítésével egészül ki a kötelező dokumentumban az iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység tervezése érdekében.

A gyermekek fejlődésének vizsgálata céljából a tanköteles kor betöltésekor nevelési évben diagnosztikus mérési rendszer alkalmazható.

A tanulás célja

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése – az attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire. Az óvodapedagógus felhasználja a gyermekek mérési és értékelési eredményeit a mindennapos óvodai tevékenységekben. Programunkban a műveltség tartalom hagyományos foglalkozási ágakra tagolódik, az óvodapedagógusoknak szakszerűen kell összeválogatni a különböző területekről származó megfelelő tanulási tartalmakat, melyek tevékenységközpontúságra épülnek.

Célunk olyan készségek és képességek kialakítása, melyek révén az érzelmileg motivált cselekvő gondolkodás szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodás szintjére. A differenciált bánásmód biztosításával a részképesség lemaradások

korrigálása, fejlesztése, valamint a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek kibontakoztatása.

Hat-hét éves korra a testi, lelki, szociális érettség elérése, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

Az óvodapedagógus feladatai

- A PDCA ciklus (tervezés, megvalósítás, ellenőrzés, értékelés) során a tervezett és megvalósított tevékenységek közötti különbség mérése, ellenőrzése és értékelése az önértékelés során. A ciklus újbóli indulása esetén az előzőekben szerzett tapasztalatok szolgálnak kiindulásként.
- A gyermekek játékát megfigyelni, s felhasználni azt saját nevelési céljaink elérésére, személyre szabott pozitív értékeléssel.
- A gyermekek ismereteinek tapasztalatának megalapozása, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákkal.
- A cselekvéses tanulás által a gyermekek jártasságainak, készségeinek és képességeinek kialakítása, fejlesztése az egyéni adottságainak megfelelően. - különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- A gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése a játékon keresztül.
- A tanköteles korú gyermekek részére napi 45 percben iskola-előkészítő fejlesztő pedagógiai tevékenység szervezése.
- A gyermek önállóságának, önfegyelmének, figyelmének, kitartásának, feladat- és szabálytudatának, feladattartásának, munkatempójának fejlesztése.
- A gyermekek tehetségének, hátrányainak felismerése, játékokkal, differenciált feladatokkal e területek fejlesztése. Szükség esetén speciális szakemberekhez irányítani a szülőket.
- A lemaradt gyerekeknél visszatérünk arra a szintre, amelyet már biztosan elsajátított.
- Ügyelünk a gyermekeket körülvevő légkörre, amely a gyermekek személyiségét fejleszti.
- A tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakozását.
- Figyelünk kellő terhelés, pihenés, - relaxálás – arányára.
- IKT eszközök széles körű használata a különböző tevékenységi formákban.

A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyerekek megszokják a foglalkozások rendjét.
- Kialakul a gyerekek szándékos (akaratlagos) figyelme.

- A gyerekek képesek lesznek megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket végezni.
- Képesek lesznek a különböző összefüggések önálló felismerésére.
- Kialakul bennük az igény a kapott feladat sikeres megoldására.
- Megkezdődik az önellenőrzés képességének kialakulása.
- Az együttélési szabályokat, normákat a tanulás során is használni fogják.
- Kialakul erkölcsi ítéletalkotó képességük.
- Egyéni élményeiket, tapasztalataikat szívesen mondják el.
- A feladatok megoldásánál használják a problémamegoldó gondolkodást.

Az óvodai tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségeinek biztosítása, kreativitásának erősítése, melyet az óvodapedagógus a megfelelően megválasztott módszerekkel segít elő.

Az óvodában lehetséges tanulási formák:

- az utánzásos minta és modellkövetés,
- magatartás és viselkedéstanulás - szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki élményekre épülő a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés felfedezés komplex módon, mely a valóság teljes egységét tükrözi,
- gyakorlati sokoldalú cselekvéses tanulás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban megvalósuló tanulás játékos módon,
- a gyerekek közösen gondolkodva, egymást segítve, együtt jutnak el a feladat megoldásához.

A tanulás ebben az életkorban a gyermekek önkéntelen figyelmére, a cselekvésben való gondoskodásra, az alkotó képzeletre épít, figyelembe véve a gyermek önállósági vágyát és játékosságát egyaránt.

Fontos, hogy a gyermek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, óvodai és óvodán kívül szerzett élményeire építve irányítsuk a megismerést, fejlesztés folyamatát. Sok-sok cselekvéssel, mozgással, tevékenykedtetéssel biztosítjuk a sokoldalú érzékelést.

Arra törekszünk, hogy kialakuljon az a légkör, amelyben a gyermek minél természetesebben, szorongások nélkül és érdeklődéssel fejti ki tevékenységét. Az óvodai tevékenységek, műveltségi területek egymással szoros összefüggést mutatnak a gyermek gondolkodásában, így lehetővé válik a területek átjárhatósága, egymáshoz illesztése és komplexen kezelése.

Legalkalmasabb erre a játék. A játéktevékenységek közben ismereteket szereznek és gyakorolják is azokat a különböző helyzetekben, így teljesítmény kényszer nélkül tudnak feladatokat megoldani, gyakorolni.

Fontos a gyermek érdeklődésének kíváncsiságának, gondolkodás örömeinek felkeltése, ébrentartása, melynek kielégítésére a kötetlenség nyújt lehetőséget. Az óvodás gyermek számára a játék tehát a legalkalmasabb keret, melyben az óvodapedagógus tudatosan és tervszerűen biztosítja a fejlődésükhöz szükséges differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerét. Ez a tevékenységi forma a pedagógustól megkívánja, hogy ismereteit folyamatosan bővítse. Tudatosságot, önállóságot, nagyobb szervezési készséget és nagyfokú kreativitást kíván.

Kötetlen tevékenységi formák alkalmával a kisebb létszámból - mikrocsoportos tevékenykedtetés - adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermek fejlődési ütemének figyelembevételére.

Kiscsoporttól kezdve nagy hangsúlyt fektetünk játékidőben, a kisebb csoportokban való tevékenykedtetésre annak érdekében, hogy középső csoport év végére, nagycsoportra kialakuljon a mikrocsoportos munkaformához szükséges munkafegyelem, az önálló cselekvéses tanulás, s hogy megszokják a halk beszédet és szükség szerint a türelmes várakozást.

A kötött tevékenységi formák alapelve a játékosság, az élményt adó, oldott légkörben való sokoldalú cselekedtetés.

5-7 évesek esetében fontosnak tartjuk a csoporthelyzetben kialakult önfegyelmet, szándékos figyelmet, kitartást, feladattudatot és feladattartást. Figyelnünk kell a távol maradó gyermekekre.

Az elkezdett tevékenységek akár több napon keresztül is folytathatók

Ügyelünk arra, hogy a témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből ne maradjon ki egy gyermek sem.

A pedagógus joga és feladata, hogy csoportja ismeretében kötött, vagy kötetlen szervezeti keretek között tartja-e tevékenységi formákat. Szakítani kell az eddigi merev keretek alkalmazásával. - pl.: direkt módszerek, frontális foglalkoztatási forma túlsúlya, körbeültetés.

A személyes és szociális képességek fejlesztésének mozzanatai:

- anamnézis,
- fejlettségmérés,
- fejlesztési terv,
- korrekció.

Ezek a mozzanatok nyomon követhetőek az intézmény dokumentumaiban.

Alapelvek a tanulási folyamat értékeléséhez

Nevelésünk fontos elve az egyéni értékek felszínre hozása, kimunkálása, ehhez adekvátan szervezzük a tanulási folyamatot, amelynek értékelésénél alapelvek:

- differenciált értékelés,
- pozitív megerősítés,
- kompenzálás.

A gyermeki teljesítményeket folyamatosan követjük, dokumentáljuk, elemezzük – az évek távlatában szemlélve is – majd szükség szerint fejlesztési tervet készítünk.

Testületünk közös felelőssége, hogy a gyerekeknek lehetőséget adjunk a mélyen bennük rejlő vágy valóra váltására, hogy örömmel cselekedve növekedjenek, eközben teljesebben éljék és ismerjék meg önmagukat és a világot, és az óvodáskor végére hat-hét éves korra elérjék az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

5. INTEGRÁCIÓ, KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

5.1. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

Az ingerszegény, alacsony szellemi mikrokörnyezetben, családban, elmaradott, szociokulturális rétegekörnyezetben felnövő gyerekek óriási hátrányban vannak azokkal szemben, akiket születésüktől fogva meleg, védő, segítő emberi közösség és ösztönző kulturális légkör vesz körül.

A részképesség zavarok, a magatartási problémák hátterében nagyon sok esetben elégtelen környezeti hatások állnak. A szociálisan hátrányos helyzetű családokból jött gyerekeknek ilyen tekintetben potenciálisan nagyobb az esélyük arra, hogy fejlődésük menetében pszichés, vagy az előbb említett problémák bármelyike felmerüljön.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelésének célja

- esélyegyenlőség, egyéni bánásmód növelése, az egyenlő hozzáférés biztosításával a hátrányok csökkentése,
- egyéni szükségleteiknek megfelelő szociális fejlesztése,
- iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése.

Halmozott hátránnyal küzdő gyermekek számára speciális feladataink

- személyiségfejlesztő – testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlesztés,
- tehetséggondozás,
- felzárkóztató programok szervezése.

Céljaink és feladataink teljesülése érdekében elsődleges kötelességünknek tartjuk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatását.

Ennek érdekében a családokkal való kapcsolattartásunkat még szorosabbá és intenzívebbé tesszük. A szülőkkel való együttműködés, a család és óvoda harmonikus kapcsolata, a kölcsönös tiszteletadás a lemaradások ellensúlyozását eredményezi.

Szükségesnek tartjuk, hogy a gyermekek már hároméves korban bekerüljenek az óvodáinkba, és ott minél több időt töltsenek. Így nagyobb esélyük van az ismeretek elsajátítására, a hátrányok leküzdésére.

Szervezési feladataink

- A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratkozásának támogatása, valamint a minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében szükség esetén kapcsolatot kezdeményezünk a társintézményekkel, e területen működő civil szervezetekkel stb.

- Beiratkozáskor fokozottan figyelünk a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felvételére és lehetőség szerinti arányos elosztására az óvodai csoportok kialakításánál.
- A gyermekek minél kevesebb óvodai hiányzása érdekében alkalmazzuk a meggyőzés pedagógiai módszerét.
- Az óvoda nyitvatartási idejében növeljük a szülők munkavállalási esélyeit.

Pedagógiai munka kiemelt területei, pedagógiai eljárásaink

- Részletes anamnézis felvétele, a szociális helyzet feltérképezése (vezető, és érintett pedagógus).
- Tudatosan tervezett, folyamatos és rendszeres tervező és megvalósító pedagógiai munkával segítjük (amely nyomon követhető az intézményi dokumentumokban):
 - a szeretetteljes légkörben az intézményes nevelésbe való beilleszkedést, az elfogadást és együttműködést,
 - a szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédészlelés és beszédmegértés fejlődését,
 - ismeretátadási folyamatainkba beépítjük a multikulturális nevelést, ezzel a társadalmi tudatos fejlesztését kívánjuk elérni,
 - pedagógiai módszerünk megválasztásakor fokozottan figyelünk, illetve figyelembe vesszük az egyéni érdeklődési területeket, kezdeményezéseket, az egyéni fejlődési ütemet, a fejlettségmérés eredményei alapjául felülvizsgáljuk, és szükséges esetén korrigáljuk a terveket.

Gyermekevédelemmel, az egészségügyi ellátással, a szociális segítségnyújtással kapcsolatos együttműködési munkáink

- A rendszeres szűrővizsgálatok alkalmával felhívjuk a szülők figyelmét az esetleges problémákra, a szükséges szakmai vizsgálatokra.
- Szülői értekezletek – megbeszélések témái közé beépítjük, az egészségügyi, illetve szakmai szolgáltatók által biztosított ismeretnyújtás és tanácsadás lehetőségét a szakemberek bevonásával. - pszichológus, fejlesztő pedagógus, orvos, védőnő, dietetikus stb.
- Lehetőséget teremtünk a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételére.

Célunk, hogy a gyermekjóléti szolgálat, védőnői hálózat, szakmai szolgáltatókkal való együttműködés eredményeként az esélyegyenlőségi és pedagógiai célok megvalósuljanak.

Közös munkánk, erőfeszítésünk hozzásegíti a családokat és a gyerekeket a hátrányok csökkentéséhez.

Óvoda – iskola átmenet támogatása

- Fokozott hangsúlyt fektetünk a mérés eredményeinek és az abból adódó feladatoknak a figyelembevételével:
 - a motivációra,
 - minél sokoldalúbb ismeretszerzési lehetőség, gyakorlás biztosítására,
 - fokozatos időintervallum növelésével segítjük a figyelemkoncentráció növekedését,
 - tudás és alkotásvágy kialakítására, erősítésére a pozitív megerősítés módszerével.
- Szülői értekezleten – fogadó órán tanácsadással segítjük a szülőket a gyermekük számára legmegfelelőbb iskola kiválasztásában.
- A gyerekek számára iskolalátogatást szervezünk.
- Az iskolával való kapcsolatot fenntartjuk, az iskola első évében a tanítókkal információt cserélünk.

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- Az óvodába való beilleszkedés megkönnyítése érdekében a szülőkkel egyéni beszélgetést kezdeményezünk a beszoktatásról.
- Minden szülővel személyes, közvetlen bizalomra épülő kapcsolatot alakítunk ki:
 - hogy megismerjük a gyermek szociális háttérét,
 - hogy megismerjük a családok szokását, értékrendjét,
 - hogy a szülők bizalommal forduljanak az óvodapedagógushoz,
 - hogy bekapcsolódjanak a helyi közösségi életbe,
 - hogy közös rendezvényeinken minél többen vegyenek részt.
- A szülők gyermekük fejlődésével kapcsolatos tájékoztatása érdekében, egyéni fejlesztőlapot vezetünk. Ennek eredményeiről évente 2x –ha szükséges többször, folyamatosan – fogadóóra keretében adunk felvilágosítást a szülőknek.

Az óvoda családias, segítő légköre, az óvoda és a család pozitív kapcsolata, együttműködése megfelelő alapot biztosít a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek sikeres fejlesztéséhez.

Fejlesztéseink során „Az óvodáskor fejlesztőjátékai” és a munkaközösségünk által kidolgozott „Gyakorlati útmutató és segédanyag az óvodáskorú gyerekeknél leggyakrabban jelentkező részképesség – gyengeségek korrigálásához” átdolgozott, kiegészített kéziratot használjuk.

5.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították. Tagóvodáinkban a megfelelő szakvélemény alapján biztosítunk felvételt a SNI gyermekek számára. Fontosnak tartjuk, hogy a különleges bánásmódot igénylő sajátos nevelési igényű gyermekeknek lehetőséget teremtsünk a részleges és teljes integrációra.

A fejlesztés céljait, minden esetben a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára kell építeni.

Cél

- harmonikus, nyugodt óvodai környezet megteremtése, melyben biztosított a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége.
- a gyermekek életminőségének javítása, a társadalmi beilleszkedésük segítése,
- a fogyatékosságból adódó hátrányok csökkentése
- a gyermekek közötti különbözőség elfogadásának természetessé válása
- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez.
- a gyermekek fejlesztése a számukra megfelelő területeken valósuljon meg.
- a gyermekeket a nevelés, fejlesztés ne terhelje meg.
- a fejlesztő foglalkozások váljanak az óvodai nevelés tartalmi elemévé.
- a hátrányok kiegyenlítése tekintetében figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat, eltérő fejlődési ütemet.

Általános feladatok

- Anamnézis, szakvélemények feltérképezése, szakértői konzultáció alapján az egyéni fejlesztési terv kidolgozása.
- A napi tevékenységekbe a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sajátos nevelési igényű gyermekek felzárkóztatását segítik elő.
- Az egyéni fogyatékosságból fakadó, hiányzó vagy sérült funkció helyreállítása, új funkció kialakítása.
- Az ép funkciók bevonása, a hiányzók pótlása érdekében, a különböző funkciók egyensúlyának kialakítása.
- Speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása.
- Az egyéni sikereket segítő tulajdonságok, funkciók fejlesztése.

Integrált nevelésből adódó pedagógiai feltételek biztosítása

- Sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Egyéni szükségletekhez igazodóan, speciális segédeszközök használatára, elfogadására, következetes használatára, megóvására nevelés
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése, a nem vagy kevéssé sérült funkciók differenciált működésének tudatos fejlesztése
- Kiemelkedő teljesítményre képes területek felismerése.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása, az egyéni foglalkoztatás megvalósításához
- Az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő, tájékoztatása a sajátos nevelési szükségleteiről a gyermekek befogadásához.
- A szülők megfelelő tájékoztatása, együttműködés a családdal.

Az óvodapedagógus feladatai

- Törekedjen a különféle funkciók egyensúlyának kialakítására.
- A szükséges speciális eszközöket fogadtassa el és tanítsa meg használatukat.
- Fejlessze az egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat.
- Támogassa az egyes területeken kimagasló képességeket mutató gyermekeket.
- Individuális módszereket, technikákat alkalmazzon.
- A pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat építse be a szervezett tevékenységekbe.
- Nevelési helyzetekhez alternatívákat keressen.
- Vegye figyelembe és alkalmazza a differenciálás elvét.
- Alkalmazkodjon az eltérő képességekhez, viselkedésekhez.
- Működjön együtt a különböző szakemberekkel, javaslataikat építse be a pedagógiai folyamatokba.

- Elakadás esetén kérje ki a gyógypedagógus véleményét, annak egyetértésével irányítsa a gyermeket a megfelelő szakértői bizottsághoz.
- Ha a felmentést engedélyező szerv azért engedélyezi a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, vagy a szakértői bizottság azért javasolja a tankötelezettség megkezdése alóli felmentésre irányuló kérelem benyújtására nyitva álló határidő előtt a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét, mert a gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl, a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott foglalkozásokat biztosít /2011. évi CXCV. törvény. 45. § (2a) bek./

A gyógypedagógus feladatai

- SNI gyermekek rendszeres fejlesztése a szakértői bizottság javaslata alapján.
- SNI gyermekek számára egyéni fejlesztési terv készítése.
- A gyermekek fejlettségi szintjének felmérése, a fejlesztési terv aktualizálása.
- Fejlesztő foglalkozások szervezése kiscsoportos és egyéni formában.
- Rugalmas szervezeti keret kialakítása az egyéni foglalkozások megvalósulásához.
- Sérülésspecifikus módszerek, terápiák, technikák megválasztása, alkalmazása.
- Kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztéséhez.

A gyógypedagógus feladatai az együttműködés során

- Segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését.
- Javaslatot tesz módszerek, módszerkombinációk alkalmazására.
- Együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait.
- Segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában.
- Kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.
- Részt vesz a befogadó közösség felkészítésében.
- Óvodapedagógusokkal napi kapcsolattartás.
- Kapcsolatot tart a szakértői bizottságokkal, nevelési tanácsadóval.

- Kapcsolatot tart az utazó gyógypedagógusokkal, külső szakemberekkel.

A gyógypedagógus napi rendszerességgel egyéni, mikrocsoportos és frontális szervezésű foglalkozásokat tart az SNI gyermekek számára.

Az egyéni fejlesztések sérülés specifikusak, két nagy csoportból, mozgás- és értelmi fejlesztésből épülnek fel. Az egyéni fejlesztési tervekben a gyermekek egyéni fejlődéséhez igazodva, fejlődési ütemüket szem előtt tartva épülnek egymásra a feladatok, melyeknek tükrében jól nyomon követhetőek a gyermekek fejlődési lépcsői.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez, önmagához mért fejlődése tekinthető.

A tevékenységet meghatározó tényezők; a fogyatékoság, típusa, súlyossága, a speciális ellátás kezdetének ideje, az életkor, a meglévő ismeretek alapján

- Affektív terület (szociabilitás, érzelmi intelligencia)
- A kognitív funkciók, (érzékelés-észlelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet, egyéb készségek).
- Motoros képességek, (alapmozgások, mozgáskoordináció, egyensúly, orientáció).
- Beszéd és nyelvi képességek fejlesztése, (nonverbális, verbális kommunikáció, beszédindítás, beszédmegértés stb.).
- Játéktevékenység alakítása, játékhasználat elsajátítása.
- Szociális kompetenciák kialakítása, a fogyatékoság függvényében, más-más hangsúlyt kap.

5.2.1. Mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek fejlesztése

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgás szervrendszer veleszületett vagy szerzett károsodása és/vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció.

A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe. Az óvodában biztosítani kell - a gyermek állapotának megfelelően - az akadálymentes közlekedést, a megfelelő mozgás- és étletteret (az ehhez szükséges eszközöket, például lejtő, kapaszkodó), mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.

A mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

5.2.2. Látássérült gyermek fejlesztése

- a közös játékban való részvétel segítése, a közösséghez való alkalmazkodás, a viselkedési formák megtanulása és gyakorlása,
- az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiénié, különösen a szem és a kéz tisztán tartása,
- a környezet vizuális megismertetése:
 - látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben,
 - a nagymozgás fejlesztés: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság,
 - térbeli tájékozódás a látás felhasználásával,
 - a finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése,
 - a látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

5.2.3. Hallássérült gyermek fejlesztése

- kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése,
- alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása,
- az aktív nyelvhasználat építése.

Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókincset, szájról olvasási készséget, érthető kiejtésre nevelést.

5.2.4. A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyerekek e csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású – az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő – részképesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményben foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával. A fejlesztés szakmai

teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen. További feladat megelőzni a teljesítmény kudarcokra épülő másodlagos zavarok, inadaptív viselkedés kialakulását, és megalapozni az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségeket.

Az egyéni fejlesztési terv célkitűzéseinek megvalósulását időszakosan, az ütemezési fázis befejezését követően ellenőrizni kell, és amennyiben szükséges, a fejlesztés további menetét erre alapozva kell meghatározni.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jelleget megállapító, komplex – gyógypedagógiai, pszichológiai és orvosi – szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

5.2.5. Enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztése

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárcsoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

5.2.6. Beszéd fogyatékos gyermek fejlesztése

Beszéd fogyatékos/súlyos, akadályozott beszédfejllettségű gyermek szenzoros, motoros, vagy szenzomotoros problémája (megkésett beszédfejlődés, centrális dyskalkulia, súlyos orrhangzóság stb.) miatt eltérően fejlődik.

Az akadályozottság megmutatkozhat, beszédhangok ejtésében, beszédészlelési, megértési zavarokban, beszédritmus sérülésében, a beszédhelyzetek tartós háritásában, megtagadásában, ill. általános beszédgyengeséggel együtt járó részképesség kieséssel. A diszfóniák, a hangadás kóros elváltozásai is ide sorolhatók.

- Komplexitás a fejlesztésben; sokoldalú percepciófejlesztés, kineztiázis, auditív, vizuális, vizuomotoros koordináció, beszéd motorikus mozgások fejlesztése.
- Speciális terápiák alkalmazása; diszlexia prevenció, grafomotoros fejlesztés.
- Báb és drámaterápia alkalmazása
- A mozgás és beszédműveletek, transzfer (átviteli) hatásának tudatos használata.

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Az óvodapedagógus az intézmény dokumentumaiban nyomon követhető módon:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások/tevékenységek során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A beszéd fogyatékos gyermek, fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus (**logopédus**):

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,

- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
- részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
- részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

5.2.7. Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek fejlesztése

Az autizmus spektrum zavarban érintett gyermekek fejlesztésének közös alapja a szocio-kommunikációs fejlesztés, valamint rugalmasság fokozása. Fontos az érzelmi biztonság megteremtése, a természetes élethelyzetek kiaknázása és a kognitív viselkedésterápiás elemek együttes alkalmazása.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalat győgyepedagógus, terapeuta segíti (szakszolgálat, utazó-győgyepedagógus). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, óvodánk sajátos teendőinek ellátásának tervezésére, folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítjuk mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetősége tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a habilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülésspecifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, az eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján -

szükség esetén - eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,

- egy-egy nevelési helyzet, problémamegoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező - gyógypedagógiai tanár/terapeuta - az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
- segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
- együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
- kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával.

5.3. Beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz.

Speciális ellátási rendszerünkben az egyéni képességfejlesztés sokszínűen valósul meg.

Területei

- Mozgásfejlesztés-nagymozgás és finommotorika fejlesztése a napi tevékenységek során.
- Beszéd és kommunikáció fejlesztés-logopédiai terápia és az óvodapedagógus fejlesztése a napi tevékenységek során.
- Kognitív funkciók fejlesztése a napi tevékenységbe ágyazottan.
- Játéktevékenység alakítása, érzelmi akarati élet fejlesztése az óvodai élet során.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében igen hangsúlyos feladat az együttműködés a szülővel.

A fejlesztési tevékenység értékelése, a fejlettségmérő lapok áttekintése, értelmezése (félévente) fogadóóra keretében történik.

A szülők támogató együttműködése folyamatos.

Alapvető tárgyi eszközök

- Nagyméretű tükör, egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör.
- Lateralitást (oldalisényt) jelölő karszalag.
- Anyanyelvi játékok.
- Mozgásfejlesztést segítő eszközök (labdák hengerek, Ayres, Wesco eszközök).
- Finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

Az együttműködés az óvoda dolgozói között a tervezésben, a feladatok megosztásában megvalósul.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén

- Legyenek képesek a társaikkal való együttműködésre (szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre).
- Képesekké válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére.
- Képesse válnak nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan véghezviesnek.
- Kialakul a vizuális jelek felismerése.
- Képesekké válnak a környezetükben állandó, adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására.
- Kompenzációs technikákat elsajátítanak.
- Figyelem összpontosításra képesekké válnak.

5.4. Kiemelten tehetséges gyermek fejlesztése

A különleges tehetség megnyilvánulhat mozgásban, szociális képességekben, művészeti adottságokban vagy átlagon felüli intellektusban.

Gyakori, hogy ezek a tehetségformák együttesen lépnek fel. Vannak olyan rendkívüli tehetséges gyerekek is, akik csak egy területen tűnnek ki. Minden esetben szükség van a gyermeknek a támogatásra, ösztönzésre, amely a továbbfejlesztést segíti.

A tehetség jelei

- A tehetséges gyerek korán kezd beszélni, nagy a szóincse.
- Sokat kérdez, gyorsabban tanul, mint a többiek.
- Nagyon pontos a memóriája.

- Borzasztóan kíváncsi, nagyon hosszan tud egy számára érdekes témára koncentrálni.
- Széles körű általános műveltséggel rendelkezik, érdeklődik a világ iránt.
- Élvezi a problémamegoldást, gyakran kihagyja a közbülső lépéseket, és eredeti kapcsolatokat hoz létre.
- Szokatlan és élénk a fantáziája.
- Korán megtanul olvasni.
- Erős érzelmeket és véleményeket fejez ki.
- Furcsa humorérzéke van.
- Magasra teszi a mércét, törekszik a tökéletességre.
- Elveszíti az érdeklődését, amikor valamit többször kell végeznie.

Célkitűzésünk

A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése. /megelőzzük a tehetségigéretnek elkallódását, felismerjük az alulteljesítő gyermekekben bujkáló kiváló képességeket/.

Az óvodapedagógus feladata

- Felismerni a kreatív gyermekeket.
- Ösztönözni, motiválni kreativitásukat.
- Kielégíteni szükségleteiket: megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági.
- Önmagára taláztatás, hogy megbirkózzon a feladatok sokszínűségével.
- Elkallódás elhárítása.
- Harmonikus fejlesztés.
- Segíteni őket a különböző helyzetekben.
- Az általános kreatív nevelés eszközeivel segíteni fejlődésüket.

Intézmény feladata:

- korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás, amelynek során a tehetség életkori megjelenését figyelembe kell venni,
- a tehetséges gyermek személyiségfejlődésének támogatása, szükség esetén további megsegítésre irányítás,
- tanácsadás, támogatás a szülőknek,
- konzultáció a pedagógus részére,
- speciális tehetségprogramban való részvételre javaslat adása (Hubay Tehetségpont).

6. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉG, A GYERMEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés -oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint - a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6. § (2) bek. h) pont 1. számú melléklet 16 elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása. A hátrányos helyzet leggyakoribb okai (környezeti, anyagi, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok)

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése;
- a szociális hátrányok kompenzálása;
- integrációt elősegítő csoportalakítás;
- az igazolatlan hiányzások minimalizálása;
- a szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása;
- a nevelőtestület együttműködése (rendszeres team-munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások);
- pedagógiai munka kiemelt területei;
- az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis);
- kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőképesség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítése);
- érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés);
- egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás);
- társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- a pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása;
- az innovációs hajlandóság erősítése;
- a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatok;
- óvodai fejlesztő program – a hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésére.

Korszerű óvodapedagógiai módszerek:

- a gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek;
- differenciálás;
- kooperatív technikák;
- mozgás, zene felhasználása;
- jógyakorlatok, jó gyakorlatok kidolgozása;
- szülőkkel való partneri együttműködés módszereinek bővítése.

Gyermekevédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység:

- egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvos, fogászati, szemészeti, fülészeti, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése;
- gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok);
- gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása);
- Szülők edukációja: szülők iskolája műhely foglalkozások és programsorozat szervezése, sajátos nevelési igényű és magatartási nehézséggel küzdő gyermeket nevelő szülők, valamint azoknak az érdeklődő szülőknek a körében, akik kíváncsiak ezen gyermekek működésére, és/vagy esetleg saját gyermekükkel kapcsolatos elakadásuk van bizonyos nevelési helyzetekben (tanácsadás, módszerek, megoldási stratégiák elakadt nevelési helyzetekre szakemberek segítségével.)

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

- gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása);
- védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás);
- óvoda-iskola átmenet támogatása.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek személyiségének megismerése;
- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása;
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez;
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez;
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása;
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel;

-
- megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot;
 - megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni;

A pedagógiai program megvalósítását szolgáló egyéb kapcsolatok:

- nevelési - oktatási intézmények közötti új horizontális kapcsolatok;
- az intézmény fenntartójával való együttműködés.

7. ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

7.1. Óvoda és család kapcsolata

A szülő, gyermek, a pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei.

A gyermek elsősorban a családban nevelődik. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Az óvoda folytatja és kiegészíti a családban megkezdett nevelési folyamatot, de annak szerepét nem veheti át.

„A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be /363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról 1/b/”

Társadalmunk a gyermekek nevelésében a család alapvető felelősségét hangsúlyozza. Óvodai nevelésünk fő célja a gyermekek érdekeinek, kiegyensúlyozott fejlődésének a szem előtt tartása, elősegítése. Mindent meg kell tennünk a szülőkkel való jó kapcsolat kialakításának érdekében. Kiemelt feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés, családgondozás, a gyermeki jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása, az elsődleges prevencióra törekvés.

Különös figyelmet fordítunk a cigány kisebbségre és a sajátos nevelési igényű gyerekek sikeres integrálására.

A család irányába nyitottak és kezdeményezők vagyunk. A szülőket mindig egyenrangú partnerként kezeljük. Az óvodapedagógus és a szülők közötti kapcsolat bizalmi viszony, melynek tétje a gyermekek harmonikus együttnevelése. A családi házzal a kapcsolatunk stabil, kölcsönös elfogadáson alapul. Ilyen helyzetben a szülő könnyebben megnyílik és gátlások nélkül, beszélgetés szinten osztja meg velünk gondolatait, örömeit, gondjait.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciók gyakorlatát, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Igyekszünk különféle lehetőségeket biztosítani, hogy a szülők is minél inkább magukénak érezzék gyermekük óvodáját, óvodai csoportját. Változatos programok szervezésével –amelyekben a hagyományok ápolására nagy hangsúlyt helyezünk - törekszünk a szülői közösség összekovácsolására.

A hagyománnyá vált programokon kívül minden évben felajánlunk néhány új közös tevékenységet, melyet a szülők évről évre igényelnek, hiszen ezeken, a programokon közvetlen, aktív betekintést nyerhetnek az óvoda mindennapi életébe és sokkal több lehetőség nyílik a kötetlen beszélgetésre.

Megnő a szülők felelősségérzete azáltal, hogy közvetlenül is megélik, megtapasztalják az óvodai életben az óvodapedagógusok felkészültségét és a gyermekük fejlesztésére tett erőfeszítéseket. Bővül pedagógiai, pszichológiai tájékozottságuk. Mintát látnak a nevelési helyzetek megoldására, elsajátíthatják az óvodapedagógusok attitűdjét.

Az együttműködés, együttes tevékenység során a szülők sok információt szereznek gyermekükről. A közös programok által érzelmileg gazdagodhatnak a gyerekek, a szülők, az óvoda dolgozói. Óvodai nevelésünk a családdal történő együttnevelésben teljesedik ki.

Együttműködés formái és lehetőségei

1. Ismerkedés az óvodával – nyílt nap

A beiratkozás előtt lehetőséget adunk leendő óvodásainknak és szüleiknek, hogy megismerjék óvodáinkat. Egy közös játékra invitáljuk a családokat, ahol megismerkedhetnek az óvó nénikkel, az óvodai környezettel és az óvoda pedagógiai programjával.

2. Beiratkozás

A legtöbb szülő a beiratkozás során találkozik először az óvodával. Már a beiratkozásnál is igyekszünk megalapozni a majdani jó kapcsolatot.

A közvetlen, jó hangulatú, beszélgetés jellegű beiratkozásra elhívjuk a szülővel együtt a gyermekét is. A beiratkozás hivatalos része alatt a kisgyermeknek lehetősége nyílik a maga által választott játéktevékenységre. Biztosítjuk számukra, hogy betekintsenek a csoportok életébe és az ott zajló eseményekre.

3. Az új szülőknek az első tájékoztató szülői értekezlet – szülői megbeszélés

Programja: az óvodák bemutatása; tájékoztató az óvodák óvodai nevelési programjairól; a házirend ismertetése; beszélgetés az óvodai életünkről, játékos mindennapjainkról.

4. Beszoktatás/befogadás

A beszoktatás nem az óvodába kerülés első napján kezdődik, hanem már a beíratás előtti nyílt napon. A beszoktatás megkönnyítését segíti elő az a családlátogatás, amely a beíratást követően – a kisgyermek óvodába kerülése előtt - történik.

A felvételt nyert leendő óvodásaink szülei részére még a nyár folyamán közös szülői megbeszélést tartunk, ahol röviden bemutatkoznak az óvodapedagógusok, és a szülők megismerkednek az intézmény helyi programjával, házirendjével, valamint nevelési elveinkkel, nevelőmunkánkkal. Feltehetik kérdéseiket, érdeklődhetnek.

A nyári hónapokban és közvetlenül a tanév megkezdése előtt is lehetőséget adunk arra, hogy a szülők a gyermekükkel belátogathassanak az óvodába egy kicsit játszani, ismerkedni. Így ősszel már nem teljesen ismeretlen környezetbe hozzák gyermeküket.

A beszoktatásról a mi óvodáinkban nincs kialakult szabály. Rugalmasan a szülők igényeihez, körülményeikhez alkalmazkodva, a mi tapasztalataink és a gyerekről szerzett első benyomások alapján a szülővel közösen döntjük el.

Javasoljuk, hogy az első napokban ne töltsenek teljes napot itt az újonnan érkezők. Ha a szülő részéről mód van rá, akkor szoktassa kisgyermekét fokozatosan az óvodai környezethez, a közösséghez, az új szokásokhoz, normához.

5. Szülői értekezlet - szülői megbeszélés

Nevelési évenként kettőt tartunk. A szülők közös véleményalkotásának, javaslattételének fóruma. A gyermekeket, a szülőket, a csoportot és az óvodát érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat és esetleges problémákat beszéljük meg.

6. Fogadó óra

Évente 2, szükség esetén több alkalommal előre egyeztetett időpontban tájékoztatjuk a szülőket a gyermek egyéni fejlődéséről. Célja a személyre szabott információ csere, segítségadás, tanácsadás, javaslattétel, döntéselőkészítés.

7. Szülőkkel való személyes érintkezés a mindennapokban

Általában rövid, tömör információ cserét jelent a gyerekekről.

A speciális szükségletű gyerekeknél fontos a mindennapi – a gyermeket érintő – eredményekről, problémákról való állandó tájékoztatás mind a szülők, mind az óvodapedagógusok részéről. Fontos a szükségletekkel kapcsolatos információ.

8. Közös programok, ünnepek, ünnepélyek

Nagyon jó lehetőséget teremtenek a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás megismerésére. A közös programok nemcsak az ünnepeket tartalmazzák, hanem kulturális eseményeket, játszó délelőttiakat, barkácsoló délutánokat, családi napokat, gyermeknapokat, esetleg kirándulásokat, illetve ezekre való felkészüléseket. Fontosnak tartjuk, hogy ünnepeink minden esetben emelkedjenek ki a mindennapok közül. Nemzedékünknek fontos feladata a hagyományok, szokások megőrzése, ápolása.

7.2. Óvoda és társintézmények kapcsolata

Fenntartó

- Budapest Főváros, XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat

Köznevelési Intézmények

- Kerületi óvodák
- Bölcsődék
- Általános iskolák

Közművelődési Intézmények

- Csokonai Kulturális Központ és intézményei
1153 Budapest Eötvös utca 64-66.

Egészségügyi intézmények

- óvodák orvosai, védőnői, és fogorvosai

Gyermekvédelem:

- Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztály / Szociális és Egészségügyi Osztály/ Család- és Gyermekvédelmi Csoport
- Újpalotai Család- és Gyermekjóléti Központ
- Fióka Gyermek- és Ifjúságjóléti Központ

Szakszolgálat és szakmai szolgálatok:

- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XV. Kerületi tagintézménye
- Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Székhely Szakértői Bizottság, 1141 Budapest, Mogyoródi u.128.

Gazdasági Intézmény

- Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Gazdasági Működtetési Központ

Óvodáink kapcsolattartását a harmónia, a nyitottság, kezdeményezőkétség és a segítőkészség jellemzi. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

7.3. Óvoda és bölcsőde kapcsolata

Az együttműködés alapelvei:

- elősegítjük a bölcsődéből érkező gyermekek számára is az érzelmi biztonságuk megteremtését,
- fokozatos ismerkedéssel igyekszünk az átmenet zökkenőmentessé tenni,
- kölcsönös nyitottságra törekszünk.

Az együttműködés formái:

- kezdeményezzük a két intézmény egymással szembeni elvárásainak megismerését, közelítését,
- meglátogatjuk a körzethez tartozó bölcsődében a gyerekeket, gondozónőket,
- lehetőséget teremtünk a környező bölcsődék számára, hogy a gondozónők betekintést nyerjenek az óvodai életbe, s hogy személyesen is megismerkedhessenek a leendő kiscsoportos óvodapedagógusokkal,
- lehetővé tesszük a bölcsődés gyermekek számára is, hogy társaikkal/ szüleikkel belátogathassanak az óvodába, találkozhatnak a leendő óvodapedagógusaikkal, ismerkedhessenek az óvodai környezettel.

7.4. Óvoda és iskolák kapcsolata

Az együttműködés alapelvei:

- zavartalan átmenetre törekszünk,
- a kölcsönös nyitottságot szorgalmazzuk,
- az együttműködésben hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalomra.

Az együttműködés formái:

- tájékozódunk a közeli iskolák pedagógiai programjáról, nevelési alapelveiről, követelményeiről (első osztály),
- lehetőséget teremtünk a betekintésre az iskolák számára az óvodai életbe,
- lehetőséget teremtünk a leendő tanítók számára a nagycsoportos óvodásaink megismerésére, s hogy a gyerekek még óvodai környezetükben ismerkedhessenek a tanítókkal,
- lehetővé tesszük az iskolák számára az iskolák bemutatkozását a szülők számára szervezett szülői értekezleten és biztosítjuk a szülőknek készített szóróanyag közzétételét,
- megszervezzük az iskolába lépés évében óvodásaink számára az iskolai tanóra látogatást,
- igényeljük az iskolától a visszajelzést volt óvodásaink beilleszkedéséről, tanulmányi eredményeiről.

7.5. Óvoda és közművelődési intézmények kapcsolata

Az együttműködés alapelvei:

- a közművelődési intézmények (könyvtár, művelődési ház stb.) sajátos lehetőségeit tudatosan használjuk fel a nevelőmunkánkban,
- a kínálatból úgy válogatunk, hogy választásunk a nevelési feladatok sokoldalú megoldását segítse elő,

Az együttműködés tartalma:

- lehetőséget teremtünk arra, hogy a közeli művelődési házak gyermek,- és családi programjairól tájékozódhassanak intézményünkben a szülők, néhány óvodás programra látogatást szervezünk,
- a fenntartó által támogatott kulturális programok összhangban vannak nevelési értékeinkkel és beilleszthetők hagyományaink, ünnepeink körébe.
- egyéb színházi élményhez - az óvoda épületében szervezett, és színházlátogatások alkalmával - juttatjuk a gyermekeket.

7.6. Óvoda és egészségügyi intézmények kapcsolata

A kapcsolat intenzitását és rendszerességét elsősorban a törvényi szabályozások, ill. a fenntartói rendelkezések határozzák meg.

A kapcsolattartás elvei:

- az óvodában a gyermekek orvoshoz, védőnőhöz fűződő viszonyát pozitív attitűd erősítésével segítjük (rendszeres találkozás, barátságos légkör, az egészségügyi problémák tapintatos kezelése)
- az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében a védőnői hálózattal és a szociális osztály munkatársaival szoros együttműködés kialakítása a hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek korai (3 éves kortól) óvodáztatásáért.

A kapcsolattartás formái:

- a hátrányos helyzetű családok életminőségének folyamatos figyelemmel kísérése kölcsönös tájékoztatással (védőnő, gyermekvédelmi feleős, szociális segítő),
- a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatáról a gyermekorvos, ill. a védőnő gondoskodik, melynek helyéről, idejéről a védőnő informálja a szülőket a tagóvodák központi faliújságján, ill. a számukra szabályozott módon (hatályos EÜM rendelet alapján),

-
- a különböző egészségügyi intézményekbe (gyermekorvosi rendelő, gyermekfogászat) csak ismerkedési céllal látogatnak el a gyerekek.

7.7. Óvoda és Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat kapcsolata

Az együttműködés alapelvei:

- a gyermekek mindenekfelett álló érdekeit képviseljük,
- intézményeink zavartalan működése érdekében korrekt, a szükséges kompromisszumok megkötésére kész, az alapvető célkitűzéseinket segítő együttműködésre törekszünk,
- hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalmon alapuló rendszeres kapcsolattartásra,
- igényeljük a naprakész információk áramlását, törekszünk azok megszerzésére,
- igényeljük a kerületi szakmai szolgáltatásokat (utazó gyógypedagógus, logopédus stb.)

8. GYERMEK ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

Gyermekvédelmi munka minden óvodapedagógus feladata. Minden óvodai dolgozó kötelessége a rábízott gyermek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése, pedagógiai eszközökkel való segítése.

A gyermekvédelem az óvodában elsősorban az alapvető emberi jogok tiszteletben tartását, biztosítását jelenti. 2024. szeptember 1-től újabb pontosítás eredményeként megnevezésre kerültek a **kiemelt veszélyeztető okra utaló körülmények**. Az **újonnan megjelenő jogszabályok** az észlelést követő lépéseket határozzák meg. A jogszabályváltozások nyomán **minden gyermekkel foglalkozó szakember felelőssége felerősödik**, az esetlegesen elmaradó jelzés számonkérése, a mulasztás szankciói súlyosabbá válnak.

Az óvodai gyermekvédelem célja:

A prevenció, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a gyermekek joginak és érdekeinek minél szélesebb körű érvényesítése.

A prevenció: mely során feltárjuk a tényeket, okokat, amelyek a gyermek fejlődését akadályozzák, veszélyeztetik.

Gyermekvédelem feladata

A gyermek problémáinak felismerése, kezelése, orvoslása.

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy saját családi környezetben nevelkedjék, és minden szükséges segítséget megkapjon személyiségének kibontakoztatásához, valamint az esetleges veszélyeztető helyzet elhárításához.

Óvodáink törekednek a családokkal szoros, közvetlen partnerkapcsolat kialakítására, családgondozásra, mely lehetőséget biztosít az ártalmas környezeti hatások kiszűrésére és a megfelelő védelmi lépések megtételére. Minden rendelkezésre álló eszközzel segítjük a gyermek családban történő felnevelését. A szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése érdekében a szülőkkel jó együttműködésre törekszünk.

Figyelmet fordítunk a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekek óvodába kerülésére és rendszeres óvodába járására. Tájékoztatjuk a szülőket a gyermekvédelmi felelősről, arról, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat, ellátó intézményeket kereshetnek fel. A faliújságon közzétesszük a gyermekvédelmi feladatokat ellátó személy és intézmények címét, telefonszámát.

Folyamatosan kapcsolatot tartunk a kerületi társintézményekkel és indokolt esetben segítségüket kérjük. Minden alkalommal élünk jelzési kötelezettségünkkel, ha bármely gyermek esetében a veszélyeztetettség lehetősége fennáll.

Hatékonyan együttműködünk más társadalmi, egészségügyi szervezetekkel is, akik alaptervékenységük keretében gyermekvédelmi feladatokat látnak el.

Minden tőlünk telhető segítséget megadunk a szociálisan hátrányos helyzetben élő, vagy átmeneti nehézséggel küzdő gyermekek szüleinek a támogatási lehetőségek eléréséhez, jogaik gyakorlásához.

Fontosnak tartjuk, hogy **minden szakember ismerje meg a változásokat**, ne csak a gyermekvédelmi feladatokat ellátó, vagy a vezető munkatársak, ugyanis az intézményben dolgozó minden munkatársnak azoknak megfelelően szükséges eljárnia.

Jelzés elmulasztása - 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról - gyermekvédelmi törvény)

- 17.§ (1) Az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptervékenység keretében c) **a köznevelési intézmények** és a szakképző intézmények,
- A meghatározott intézmények és személyek kötelesek jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál,
- **hatósági eljárást** kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.
- meghatározott személyek, szolgáltatók, intézmények és hatóságok a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni.
- **meghatározott személy vagy szerv alkalmazottja, illetve vezetője, amennyiben kiemelt veszélyeztető okra utaló körülményt észlel, haladéktalanul, de legkésőbb három munkanapon belül eleget kell tennie jelzési vagy kezdeményezési kötelezettségének.**
- **amennyiben a jelzési kötelezettségének haladéktalanul, de legkésőbb 3 munkanapon belül nem tesz eleget, az büntetőjogi eljárást vonhat maga után.**

9. ÓVODA ÜNNEPEI, HAGYOMÁNYAI, RENDEZVÉNYEK, MEGEMLÉKEZÉSEK

A közös ünneplés nagy közösségformáló erő az óvodáinkban.

Az ünnepi élmények célja

A kisgyermek érzelmi, erkölcsi, értelmi, esztétikai, közösségi nevelése.

A közös ünneplésre való készülődés során, a következő területeken kívánjuk a gyerekek fejlődését elősegíteni:

- közös alkotás öröme,
- kreativitás kibontakoztatása,
- ünnepek érzelmi átélése,
- természeti és társadalmi ünnepek megismerése,
- az ünnepi élmények által ismeretek bővítése, anyanyelvi nevelés,
- erkölcsi értékek átadása
- közösen átélt ünnepek közösségformáló hatása,
- érzelmi kötődés, hazaszeretet.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan feltételek megteremtése, amely során csodálattal figyelhetnek környezetükre, egymásra.
- Távlatok felállításával időérzékük fejlesztés.
- Az ünnepek köré olyan érzelmi hangulatot teremtsünk, hogy megérezzék, átéljék az adott ünnep hangulatát.
- Az egyes ünnepek előkészítésébe bevonni a gyermekeket és a szülőket.
- Az ünnepek körüli közös készülődés által a gyerekek fejlesztése.
- A csoportszobák díszítése mindig az adott ünnep hangulatának megfelelő

	Megnevezés	Korcsoport
Szent Mihály hava szeptember „Szeptemberi bőrigázás, földjeinknek mindig hálás.”	Szüreti hét - termésszital készítés - termésekből játék készítés - szüretelés a közeli kertekben - mustkészítés - őszi táncház - szüreti bál	Minden korcsoport

Mindszent hava október „Októberben, ha hó, ha jég januárra nem jut elég.”	Állatok világnapja (október 04.)	Minden korcsoport
Boldog asszony hava december „Hideg havas december, jó termést vár az ember.”	Mikulás	Az óvoda közössége által megválasztott formában. Minden korcsoport
	Karácsony	Az óvodapedagógusok által megválasztott formában. Minden korcsoport
Böjtelő hava február „Ha gyertyaszentelőn havaz, közel a tavasz.”	Farsang	Minden korcsoport
Böjtmás hava március „Ha böjtmás hava száraz, Szent György hava nedves.”	Március 15.	Megemlékezés az óvodapedagógusok által megválasztott formában. Minden korcsoport
	Víz világnapja (március 22.)	Minden korcsoport
	Húsvét	Minden korcsoport
Szent György hava április „Szent György napi eső kergeti a fagyot.”	Föld napja (április 22.)	Minden korcsoport
	Apák napja	Csoportonként változó
Pünkösdi hava május „Májusi eső aranyat ér.”	Anyák napja	Minden korcsoport
	Madarak, fák napja (máj.10.)	Minden korcsoport
	Évzáró	Minden korcsoport
	Gyermeknap	Minden korcsoport
	Kihívás napja	Minden korcsoport

A lebonyolításhoz az óvodapedagógusok a gazdag ötlettárunkból (is) a csoport egyéni arculatának megfelelően szabadon választhatnak.

10. DOKUMENTÁCIÓS RENDSZER, FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE

A csoport adminisztrációi:

- eKréta (OviKréta) rendszer:
 - o Mulasztási napló,
 - o Csoportnapló,
 - o Gyermek személyi anyaga.

Gyermekek személyi anyaga tartalmazza a 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 93. § alapján

- a) a gyermek anamnézisét,
- b) a gyermek értelmi, lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit,
- c) a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- d) amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- e) a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- f) a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Hétszínvirág Összevont Óvoda Pedagógiai Programját a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26. § (1) bekezdése alapján az igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette.

Jelen dokumentum 2025..... lép érvénybe, amellyel egyidőben a **V_5-ös (VS_20240215 számú), H/31/2023** Iktatószámú Pedagógiai Program érvényét veszti.

Budapest, 2025.

.....
igazgató

A Hétszínvirág Összevont Óvoda Pedagógiai Programját a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26. § (1) bekezdése a Fenntartó jóváhagyja:

Budapest, 2025.

.....
Cserdiné Németh Angéla
polgármester
Fenntartó képviselője

-

12. FÜGGELÉKEK

12.1. függelék - JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A pedagógiai program jogszabályi háttere

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 401/2023 (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- A nevelő-oktató munka során alkalmazott tartalomszabályozók ismeretéről szóló, miniszter által elrendelhető képzés teljesítési kötelezettségéről szóló 40/2024. (IX. 2.) BM rendelet
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. tv. a Gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 48/2012. (XII. 12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet az Oktatási Hivatalról 335/2005. (XII.29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről
- 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről